

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Farmaceutisch consulent
deeltijd

Saxion Next
Particuliere hogeschool voor
beroepsonderwijs

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Farmaceutisch consulent
deeltijd

Saxion Next
Particuliere hogeschool voor
beroepsonderwijs

CROHO nr. 39209

Hobéon Certificering
5 december 2014

Auditpanel

drs. G.J. Stoltenborg
dr. Th.F.J. Tromp
drs. E. van Deursen
G. Mallegrom
E. Okur

Secretaris

drs. L. Blom-van Veen

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	39
6.	AANBEVELINGEN	41
BIJLAGE I	Scoretabel	43
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	45
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma	49
BIJLAGE IV	Programma, werkwijze en beslisregels	51
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	55
BIJLAGE VI	Overzicht auditpanel	57

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Saxion Next
status instelling	Rechtspersoon voor hoger onderwijs
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	N.v.t.
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Bachelor Farmaceutisch Consulent
registratienummer croho	39209
domein/sector croho	Gezondheidszorg
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Pharmacy
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	-
onderwijsvormen	Competentiegericht onderwijs, klassikaal en virtueel.
locaties	Deventer Utrecht
variant	Deeltijd
relevante lectoraten	N.v.t.
datum audit / opleidingsbeoordeling	28 en 29 oktober 2014
contactpersoon	Sylvia Peter-Lumens s.e.m.j.peters@saxion.nl

Basisgegevens **hbo-bacheloropleiding Farmaceutisch consulent, deeltijd**

bron: Kritische Reflectie van de bacheloropleiding Farmaceutisch consulent, september 2014
peildatum: 01 september 2013

instroom (aantal)	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
▪ deeltijd	89	29	75	35	37	27		
uitval (percentage)								
uit het eerste jaar ¹	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
▪ deeltijd	21%	14%	11%	17%	27%	18%		
uit de hoofdfase ²				2007	2008	2009		
▪ deeltijd				17%	18%	14%		
rendement (percentage) ³				2006	2007	2008	2009	
▪ deeltijd				69%	62%	63%	64%	
docenten (aantal + fte)			Aantal		Fte			
▪ deeltijd			30		4,027			
opleidingsniveau docenten (percentage) ⁴			Bachelor	Master	PhD.			
▪ deeltijd			7	22	1			
docent-student ratio ⁵								
▪ deeltijd			1:30 (1 docent:30 studenten)					
contacturen (aantal) ⁶			1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar		
▪ deeltijd			3	3	3	3		

¹ Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

² Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

³ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁴ Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een hbo, master en PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

⁵ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁶ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

De bacheloropleiding Farmaceutisch consulent (FC) leidt op tot de functie van farmaceutisch consulent in een apotheek. Saxion Next verzorgt de deeltijdopleiding Farmaceutisch consulent in Deventer. Het klassikale onderwijs vindt eenmaal per maand in Utrecht plaats.

Beoogde eindkwalificaties

De opleiding Farmaceutisch consulent van Saxion Next wil specialisten opleiden op het gebied van farmaceutische patiëntenzorg (FPZ) en medicatieveiligheid die tevens kunnen optreden als intermediair tussen de apotheker en het apotheketeam.

De opleiding baseert zich op het beroepscompetentieprofiel Farmaceutisch consulent zoals dit door de Stichting Bedrijfsfonds Apotheken (SBA) samen met de beroepsgroep is ontwikkeld en in 2008 is vastgelegd in de cao openbare apotheken. Door middel van een matrix heeft de opleiding de tien opleidingscompetenties telkens op overtuigende en inzichtelijke wijze in relatie gebracht met onder andere de Dublin Descriptoren en de generieke hbo-competenties.

Het auditpanel heeft vastgesteld dat het huidige competentieprofiel van de opleiding FC zich oriënteert op de beroepsuitoefening van de Farmaceutisch consulent die afstudeert op het bachelorniveau waartoe de opleiding opleidt.

Het auditpanel heeft voorts vastgesteld dat de onderzoekscomponent concreet aanwezig is in de eindkwalificaties. Het is van oordeel dat de opleiding een goede benchmark heeft uitgevoerd met buitenlandse verwante opleidingen, waaruit bleek dat de focus van de Nederlandse apotheek op de farmaceutische patiëntenzorg en de rol van de FC hierbij internationaal uniek is. De opleiding maakt daarom bij haar eindcompetenties, om aan internationale standaarden te kunnen voldoen, ook de vergelijking met het EQF (European Qualifications Framework).

De opleiding FC is momenteel, in navolging van de apothekers- en apothekersassistenten opleidingen haar profiel, conform het competentiemodel 'Canadian Medical Education Directives for Specialists 2005' (CanMEDs 2005), aan het actualiseren. Om dit proces te ondersteunen voert een docent van de opleiding in samenwerking met de RUG (Rijksuniversiteit Groningen) en het UMCG (Universitair Medisch Centrum Groningen) promotieonderzoek uit naar onder andere de vraag hoe de opleiding het best kan inspelen op de ontwikkelingen in het werkveld.

Concluderend is het auditpanel goed te spreken over de beoogde eindkwalificaties waarin onderzoek een duidelijke plaats heeft. Het panel vindt het een sterk punt van de opleiding dat ze bij de actualisering van haar opleidingsprofiel naar buiten treedt en door middel van promotieonderzoek ook de RUG (Rijksuniversiteit Groningen) en het UMCG (Universitair Medisch Centrum Groningen) betreft. Het panel vindt dat de opleiding een zorgvuldige benchmark met buitenlandse opleidingen heeft uitgevoerd en dat zij goed zicht heeft op de internationale ontwikkelingen in het vakgebied. Daarnaast heeft de opleiding haar ambities op het gebied van profilering en positionering uitvoerig verantwoord. Dit brengt het auditpanel op Standaard 1 als geheel tot het oordeel 'goed'.

Programma

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding een actueel, studeerbaar en transparant programma biedt. Het programma bevat voldoende keuzemogelijkheden, een mooi didactisch concept en passende (virtuele) werkvormen. Bij elkaar maken de dekkingsmatrixen zichtbaar dat de leerdoelen van alle modules tezamen de tien eindkwalificaties van de opleiding volledig afdekken. De opleiding werkt met actuele (internationale) literatuur en studiematerialen. Ze heeft stappen genomen om haar studenten in het buitenland stage te laten lopen. De opleiding heeft effectieve maatregelen genomen om de onderzoekslijn in het hele programma

te implementeren. De opleiding moet de samenhang in het programma nog verder uitwerken. Studenten kunnen zich tijdens de opleiding voldoende voorbereiden op de praktijk. De opleiding heeft maatregelen genomen om de rol en positie van de praktijkbegeleider met betrekking tot de beoordeling van het praktijkonderdeel te verbeteren. Het auditpanel is van oordeel dat de opleiding goed zicht heeft op de achtergrond van studenten en dat zij, waar nodig, gepaste maatregelen neemt om de instroom te faciliteren. Zij heeft haar toelatingseisen opgenomen in haar Onderwijs- en examenreglement en ze voldoet aan de wettelijke eisen ten aanzien van omvang en duur van het programma. Deze oordelen wegend komt het auditpanel bij de Standaarden 2, 3 en 6 tot het oordeel 'voldoende', bij de Standaarden 4 en 5 tot het oordeel 'goed'. Aan Standaard 7 is voldaan.

Personeel

Het auditpanel heeft geconstateerd dat de opleiding beschikt over een doordacht personeelsbeleid dat docenten in staat stelt zich te ontwikkelen en in te zetten voor de opleiding en de studenten. Het auditpanel is overtuigd van de didactische kwaliteit en vakkennis van de docenten. Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding over voldoende personeel beschikt om het onderwijs op adequate wijze te verzorgen. De Standaarden 8 en 10 krijgen op basis van deze afweging het oordeel 'voldoende', Standaard 9 het oordeel 'goed'.

Voorzieningen

De opleiding FC verzorgt haar onderwijs vanuit de locatie Deventer. Het klassikale onderwijs vindt eenmaal per maand in Utrecht plaats. Studenten hebben vanuit huis via de bibliotheek van Saxion toegang tot de KNMP Kennisbank, Medline en Pub-Med. Op de leerwerkplek hebben ze de beschikking over het Pharmaceutisch weekblad. Het auditpanel is van oordeel dat de huisvesting, materiële en virtuele voorzieningen van de opleiding goed zijn.

De begeleiding van studenten is in handen van de studieloopbaanbegeleider. De docenten zijn, naar het oordeel van het auditpanel, in voldoende mate in staat om de studenten te begeleiden. Het panel heeft vastgesteld dat studenten minder positief zijn over de frequentie waarmee zij de leerwerkplek bezoeken. Het panel heeft ook vastgesteld dat de opleiding hiervoor al maatregelen heeft genomen en een nieuw slb-model heeft ontwikkeld dat zij op korte termijn gaat implementeren. Tot slot heeft het panel geconstateerd dat de informatievoorziening door de opleiding voldoende is. Dit brengt het auditpanel bij Standaard 12 tot het oordeel 'voldoende'.

De voorzieningen zijn goed. De begeleiding is verbeterd door implementatie van het nieuw slb-model. Het auditpanel komt daarom voor Standaard 11 tot het oordeel 'goed', voor Standaard 12 tot 'voldoende'.

Kwaliteitszorg

Het auditpanel heeft geconstateerd dat de opleiding, mede door haar evaluaties onder haar belangrijkste stakeholders, goed zicht heeft op haar eigen sterke en zwakke punten. Ze hanteert hiervoor meetbare normen. Het panel heeft voorts vastgesteld dat de opleiding de PDCA-cyclus jaarlijks rondmaakt door naar aanleiding van de uitkomsten van haar evaluaties concrete verbetermaatregelen te treffen.

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de streefdoelen die de opleiding heeft geformuleerd het ijkpunt vormen voor de verschillende aspecten van haar kwaliteitszorg. Op deze wijze, zo oordeelt het panel, houdt de opleiding zelf zicht op haar kwaliteit en kan zij deze vergelijken met andere opleidingen. Verbeteracties beschrijft de opleiding op een duidelijke wijze. De opleiding betreft, naar het oordeel van het panel, relevante partijen bij het evalueren en het op peil houden van de kwaliteit van de opleiding.

Het auditpanel komt op basis van deze conclusie bij de Standaarden 13, 14 en 15 tot het oordeel 'goed'.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

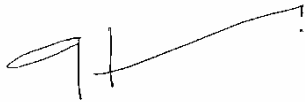
In de afweging tussen (i) een toetssysteem waarin alle noodzakelijke elementen aanwezig zijn maar dat met behulp van een lange(re) termijnvisie nog verder uitgebouwd kan worden; (ii) een examen- en een toetscommissie die de vinger aan de pols houdt door bijvoorbeeld het uitvoeren van steekproeven op afstudeerwerken; (iii) maatregelen die de opleiding inmiddels genomen heeft om haar toetssysteem verder te borgen, zoals begeleiders met te weinig ervaring niet meer in te zetten voor afstudeerbegeleiding; en (iv) afstudeerscripties van voldoende eindniveau komt het auditpanel op Standaard 16 tot het oordeel 'voldoende'.

Algemene conclusie:

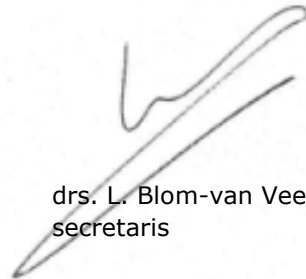
Het auditpanel is van oordeel dat de hbo-bacheloropleiding Farmaceutisch consulent van Saxion Next een opleiding aanbiedt die voldoet aan de eisen van het accreditatiekader. Het auditpanel kent aan de Standaarden 1, 4, 5, 9, 11 en 13 t/m 15 een 'goed' en aan de Standaard 2, 3, 6, 8, 10, 12 en 16 een 'voldoende' toe. Standaard 7 voldoet.

Conform de beslisregels van de NVAO geeft het hbo-bacheloropleiding Farmaceutisch consulent van Saxion Next als geheel het eindoordeel 'voldoende'. Het auditpanel adviseert de NVAO derhalve de opleiding te accrediteren voor een periode van zes jaar.

Den Haag, 5 december 2014

drs. G.J. Stoltenborg,
voorzitter

drs. L. Blom-van Veen,
secretaris

3. INLEIDING

De bacheloropleiding Farmaceutisch consulent (FC) leidt op tot de functie van farmaceutisch consulent in een apotheek.

De opleiding verzorgt een vierjarig programma. Aankomend studenten kunnen de studie, onder voorwaarden, in drie jaar doen. Zij moeten hiervoor individueel een verzoek indienen bij de examencommissie. Na goedkeuring kunnen zij instromen in het 2de jaar van de opleiding.

Ontstaan en karakteristiek van de opleiding

De opleiding Farmaceutisch consulent is ontstaan vanuit de behoefte van het farmaceutisch werkveld een passend antwoord te geven op trends naar toenemende patiënt empowerment (omdat cliënten willen weten waarom ze bepaalde medicijnen slikken) en commercialisatie waarbij ook andere organisaties dan apotheken farmaceutische producten leveren. Het geven van informatie en begeleiding door apotheken met betrekking tot het gebruik van geneesmiddelen en medicatieveiligheid is hierdoor steeds belangrijker geworden. Deze trends leidden in 2003 tot de start van een hbo-opleiding die invulling geeft aan de deskundigheidsbevordering voor apothekersassistenten met name op het gebied van farmaceutische patiëntenzorg (FPZ), kwaliteitszorg, afstemming met andere disciplines en voortdurende actualisering van de FPZ.⁷ Ook het feit dat zorgverzekeraars sinds 2008 experimenteren met het verstrekken van vergoedingen aan apotheken voor farmaceutische patiëntenzorg heeft de rol van de farmaceutisch consulent in de apotheek een impuls gegeven. Tot op heden is de opleiding van Saxion Next de enige in Nederland die farmaceutisch consulenten opleidt.

Vorige accreditatie

Het auditpanel dat de vorige accreditatie-audit (2008) uitvoerde, vroeg aandacht voor: (i) visie op farmaceutische patiëntenzorg (FPZ); (ii) beroepenveld- en curriculumcommissie; (iii) internationale aspecten van het vakgebied; (iv) koppeling beroepscompetenties aan Dublin Descriptoren; (v) samenhang van het programma; (vi) het toetsplan, (vii) werkplekleren en betrouwbaar en valide toetsing hiervan, (viii) instroom vanuit havo en vwo, (ix) implementatie kwaliteitsplan en gesprekscyclus, (x) gebruik (internationale) databases; en (xi) evaluatie onder werkgevers en medewerkers (MTO).

Naar aanleiding van de vorige accreditatie heeft de opleiding: (i) een visie op FPZ ontwikkeld met daarin de rol van de FC; (ii) een beroepenveldcommissie en een leerlijncoördinatorenoverleg in het leven geroepen; (iii) contact gezocht met internationale farmaceutische organisaties en onderzoek gedaan naar FPZ in het buitenland; (iv) de opleidingscompetenties in relatie gebracht met de Dublin Descriptoren; (v) de samenhang in het programma verbeterd; (vi) het toetsplan geëvalueerd en geactualiseerd, waarna het door de in 2013 geïnstalleerde toetscommissie verder geïmplementeerd is en wordt; (vii) een leerwerkplan ontwikkeld op basis van het beroepsprofiel. De studieloopbaanbegeleider beoordeelt het procesdeel van de opdracht, de praktijkbegeleider de vakinhoudelijke kant en de relevantie voor de praktijk. De slb-docent geeft het finale oordeel over het portfolio; (viii) havisten en vwo'ers kunnen, na de apothekersassistentenopleiding versneld (1-1½ Jaar) te hebben gedaan, instromen; (ix) het kwaliteitsplan en gesprekscyclus geïmplementeerd; (x) studenten via de bibliotheek van Saxion toegang verschaft tot de kennisbank van de KNMP (Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie), Medline en Pub-Med; en (xi) in 2013 evaluaties gehouden onder praktijkapothekers en medewerkers van Saxion Next.

⁷ De opleiding is door detacheerder Numerando Farmacie ontwikkeld in samenwerking met de beroepsorganisatie Optima Farma en onder auspiciën van Saxion Next. Saxion Next heeft vanaf het najaar 2011 de organisatie van Numerando Farmacie overgenomen.

Hierna volgt de rapportage van de bevindingen en het oordeel van het auditpanel voor de deeltijdopleiding Farmaceutisch consulent.

Waar in dit rapport verwezen wordt naar de student met *zij* of *haar*, kan ook *hij* of *hem* gelezen worden.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor–master) en oriëntatie (hbo–wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Inhoud van de beoogde eindkwalificaties

De opleiding Farmaceutisch consulent (FC) van Saxion Next baseert zich op het beroepscompetentieprofiel Farmaceutisch consulent zoals dit door de Stichting Bedrijfsfonds Apotheken (SBA) in interactie met de beroepsgroep is ontwikkeld en in 2008 is vastgelegd in de cao openbare apotheken. Door middel van een matrix heeft de opleiding de opleidingscompetenties in relatie gebracht met onder andere de Dublin Descriptoren en de hbo-competenties. Zo legt zij onder andere de relatie tussen haar opleidingscompetentie 'Brede professionaliteit met betrekking tot deskundigheid op het gebied van farmaceutische patiëntenzorg (FPZ)' met de hbo-competentie 'Brede professionaliteit' en de Dublin Descriptor 'Kennis en inzicht'. (Zie bijlage II.)

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding sinds de vorige visitatie (2008) de visie op farmaceutische patiëntenzorg verder heeft aangescherpt en ook de rol van de FC daarin heeft beschreven. Zij wil specialisten opleiden op het gebied van farmaceutische patiëntenzorg (FPZ) en medicatieveiligheid die tevens kunnen optreden als intermediair tussen de apotheker en het apotheketeam.

De opleiding FC is op dit moment haar opleidingsprofiel aan het actualiseren. Dit houdt in dat de opleiding, in navolging van de apothekers- en apothekersassistentenopleidingen, haar profiel conform het competentiemodel 'Canadian Medical Education Directives for Specialists 2005' (CanMEDs 2005), aan het inrichten is. In het CanMEDs-model gaat het om zeven elkaar overlappende rollen, waarbij de centrale rol van Farmaceutisch consulent gericht is op het verlenen van farmaceutische patiëntenzorg. De overige zes rollen zijn gericht op: (i) communicatie; (ii) samenwerking; (iii) kennis en wetenschap; (iv) maatschappelijk handelen; (v) organisatie; en (vi) professionaliteit. In lijn met deze ontwikkelingen is de opleiding nu samen met de beroepenveldcommissie, de beroepsgroepen Optima Farma en KNMP (Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie) en alumni ook het verouderde beroepsprofiel op basis van CanMEDs vorm aan het geven. Om dit proces te ondersteunen voert een docent van de opleiding in samenwerking met de RUG (Rijksuniversiteit Groningen) en het UMCG (Universitair Medisch Centrum Groningen) promotieonderzoek uit naar onder andere de vraag hoe de opleiding het beste kan inspelen op de ontwikkelingen in het werkveld.

Oriëntatie en niveau

De opleiding heeft haar (huidige) competenties met behulp van de Dublin Descriptoren uitgewerkt in meerdere beheersingsniveaus die corresponderen met de verschillende studiejaar. Voorts heeft de opleiding deze beheersingsniveaus per studiejaar in relatie gebracht met de verschillende stadia van routinematige vaardigheden die de student moet verwerven: (i) onbewust onbekwaam; (ii) bewust onbekwaam; (iii) bewust bekwaam; en (iv) onbewust bekwaam. De opleiding stelt hierbij dat de student aan het einde van het derde studiejaar qua toepassing van de routinematige vaardigheden moet voldoen aan het criterium 'onbewust bekwaam'. De opleiding hanteert hiervoor het volgende schema.

	Streefnorm t.a.v. de niet-routinematige competenties	Streefnorm t.a.v. de routinematige vaardigheden
Jaar 1 en 2	Kennis, Inzicht Toepassing	Bewust Bekwaam
Jaar 3	Oordeelsvorming Communicatie	Onbewust Bekwaam Kan kennis en inzicht overdragen over de vaardigheid
Jaar 4	Communicatie Leervermogen	Kan kennis en inzicht overdragen over de vaardigheid en anderen coachen bij het zich eigen maken ervan Houdt zich scherp en blijft alert op nieuwe mogelijkheden om zijn bekwaamheid te verbeteren

Figuur 1: Beheersingsniveaus in relatie tot de studiejaar

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de eindcompetenties van de opleiding wat betreft niveau en oriëntatie passen binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk en bovendien aansluiten bij de actuele eisen die in het (inter)nationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld. Het volledige opleidingsprofiel is als Bijlage II bij dit rapport gevoegd.

Onderzoek

Het auditpanel is van oordeel dat het onderzoek een duidelijke plaats heeft in de eindkwalificaties van de opleiding. De opleiding laat dit onder andere tot uiting komen in de competentie '(wetenschappelijke) toepassing' waarbij de student resultaten van nieuw onderzoek of concepten moet kunnen signaleren, toepassen en projectmatig implementeren. Dit heeft zij vertaald in de deelcompetenties: (i) resultaten van nieuw onderzoek signaleren en toepassen; (ii) informatie vinden over een praktijkprobleem; en (iii) voorlichting en informatie verzorgen. Daarnaast wordt de onderzoekscomponent ook zichtbaar in de competentie 'Methodisch en reflectief handelen', waarbij de planmatige en systematische aanpak van werkzaamheden centraal staan. Concreet richt deze competentie zich op: (i) plannen en organiseren; (ii) onderzoeken; (iii) kwaliteitszorg; en (iv) logistiek.

Internationalisering

De opleiding heeft onderzoek gedaan naar verwante opleidingen in onder andere Noord-Amerika, Australië en Nieuw-Zeeland, Groot-Brittannië, Scandinavië en Zuid-Afrika. Uit de benchmark bleek dat er internationaal geen vergelijkbare opleidingen bestaan. Dit wijst zij aan de unieke situatie in Nederland waarbij de apotheker samen met de huisarts en de praktijkondersteuner bij de huisarts het voorschrijven en afleveren van geneesmiddelen bepaalt. In de meeste landen richt de apotheek zich slechts op het bereiden en afleveren van de geneesmiddelen. Hierdoor is de focus van de Nederlandse apotheek op de farmaceutische patiëntenzorg en de rol van de FC hierbij internationaal uniek.

De opleiding maakt daarom bij haar eindcompetenties, om aan internationale standaarden te kunnen voldoen, ook de vergelijking met het EQF (European Qualifications Framework).

Zo heeft zij haar opleidingscompetentie 'Brede professionaliteit met betrekking tot deskundigheid op het gebied van farmaceutische patiëntenzorg (FPZ)' tevens in relatie gebracht met de EQF component 'kennis'. (Zie bijlage II.) Het auditpanel is van oordeel dat de opleiding ook hiermee een verbeterslag heeft gemaakt sinds de vorige visitatie.

Profilering en positionering in het domein

Het farmaceutisch domein bevat, naast de opleiding Farmaceutisch consulent, tevens de opleidingen Apothekersassistent, Farmakunde, Farmacie en (Openbaar en ziekenhuis) apotheker specialist.

De opleiding FC heeft vastgesteld dat zij door haar focus op de farmaceutische patiëntenzorg ook uniek is in het Nederlands farmaceutisch domein. De opleiding heeft hiervoor de volgende vergelijking gemaakt.

De mbo-opleiding tot apothekersassistent richt zich in vergelijking tot de opleiding Farmaceutisch consulent meer op de uitvoering van (eenvoudige één op één) patiëntenzorg (medicatiebegeleiding en -bewaking). Farmakunde (hbo) leidt op tot een generalistische functie gericht op het analyseren en begeleiden van processen en projecten binnen de farmaceutische zorg-en dienstverlening. De wo-masteropleiding Farmacie focust zich onder andere op de werking en ontwikkeling van geneesmiddelen. Tot slot richten de (wo-ervolg)opleidingen tot apotheker (specialist openbaar of ziekenhuis) zich op het verwerven van specialistische kennis op het farmaceutische vakgebied.

De opleiding FC legt, in tegenstelling tot de andere opleidingen in het domein, vooral de nadruk op het verwerven van kennis, vakmanschap en oordelend vermogen om complexe onvoorspelbare situaties en problemen met betrekking tot het verlenen van FPZ op te kunnen lossen. De afgestudeerde FC is tevens in staat om in de apotheek, waarin de farmaceutische patiëntenzorg een steeds prominentere plaats krijgt, een (gedelegeerde) verantwoordelijkheid te dragen voor de professionele ontwikkeling van het apotheekteam op FPZ-gebied. Zij functioneert hierbij als een 'linking-pin' tussen de apotheker en het apotheekteam.

Het auditpanel is van oordeel dat de opleiding haar ambities op het gebied van profileren en positionering in het farmaceutisch domein zowel tijdens de verschillende gesprekken als in haar documentatie goed heeft verantwoord.

Validering door het werkveld

De beroepenveldcommissie en alumni, met wie het auditpanel sprak, waren zeer positief over de eindkwalificaties die de studenten tijdens de opleiding ontwikkelen ter voorbereiding op de rol van farmaceutisch consulent in de apotheek. De in het auditpanel aanwezige apotheker benadrukte dat er zowel in de openbare als in de ziekenhuisapotheken veel behoefte is aan deze beroepsbeoefenaar. De opleiding heeft een, naar het oordeel van het auditpanel, betrokken en deskundige beroepenveldcommissie die iedere maand, doorgaans via Skype, vergadert. Het auditpanel heeft vastgesteld dat de commissie tijdens de actualisering van het opleidingsprofiel een aantoonbaar eigen inhoudelijke inbreng heeft. Het werkveld heeft het huidige opleidingsprofiel in 2008 gevalideerd.

Weging en Oordeel: goed

Het auditpanel is goed te spreken over de beoogde eindkwalificaties waarin onderzoek een duidelijke plaats heeft. Het panel vindt het een sterk punt van de opleiding dat ze bij de actualisering van haar opleidingsprofiel naar buiten treedt en door middel van promotieonderzoek ook de RUG (Rijksuniversiteit Groningen) en het UMCG (Universitair Medisch Centrum Groningen) betreft. Het vindt dat de opleiding een zorgvuldige benchmark met buitenlandse opleidingen heeft uitgevoerd en dat zij goed zicht heeft op de internationale ontwikkelingen in het vakgebied.

De opleiding heeft haar ambities op het gebied van profileren en positionering uitvoerig verantwoord. Dit brengt het auditpanel op Standaard 1 als geheel tot het oordeel 'goed'.

Programma

Standaard 2: De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Toelichting NVAO: Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het beroepenveld en het vakgebied.

Bevindingen

De ontwikkeling van beroepsvaardigheden

De student van de deeltijdopleiding FC oriënteert zich in de praktijkleerlijn minimaal twee dagen per week in de (openbare of ziekenhuis)apotheek op haar beroep. Om de ontwikkeling in de praktijk te borgen sluit de opleiding met de student en de leerwerkplek een onderwijsarbeidsovereenkomst.

De opleiding geeft het praktijkleren (28 EC per studiejaar) vorm door middel van het leerwerkplan (LWP) en het portfolio. Het leerwerkplan, dat de student vastlegt in haar portfolio, maakt na de propedeuse drie jaar deel uit van de studie. De opleiding verzorgt hierbij een continue wisselwerking tussen leren en werken. Dit houdt in dat de student hetgeen zij tijdens de studie aan kennis vergaart, ook direct kan toepassen op de leerwerkplek. Tijdens de lessen discussiëren studenten tevens over praktijkvragen. De opleiding koppelt hiervoor per studiejaar de resultaatgebieden uit de geboden vakmodules aan kernactiviteiten die zij heeft gebaseerd op de van belang zijnde SBA(Stichting Bedrijfsfonds Apotheken)-functieprofielen. Een voorbeeld van een kernactiviteit is het organiseren van een voorlichtingsbijeenkomst voor diabetespatiënten over medicijngebruik. De opleiding heeft per resultaatgebied op basis van de kernactiviteiten leerdoelen geformuleerd. In schema ziet de koppeling tussen het studiejaar en het SBA- functieprofiel er als volgt uit.

studiejaar	Niveau SBA functieprofiel
1 ^{ste} en 2 ^{de} studiejaar	apothekersassistent en apothekersassistent FPZ
3 ^{de} studiejaar	apothekersassistent FPZ, apothekersassistent kwaliteitszorg, coördinerend apothekersassistent, teamleider en farmaceutisch consulent
4 ^{de} studiejaar	farmaceutisch consulent en farmaceutisch manager

Figuur 2: Studiejaar in relatie tot niveau SBA functieprofiel

Tijdens de visitatie waren studenten en werkveld positief over de aansluiting van het onderwijs op de praktijk. Ze waren vooral positief over de kennisboost die studenten tijdens de opleiding op medisch-farmaceutisch gebied krijgen. Ook de opdrachten die ze krijgen sluiten goed aan op de praktijk. De tijdens de audit aanwezige afgestudeerden houden zich in de (openbare) apotheek onder andere bezig met medicatiebeoordelingen en FPZ. Daarnaast zijn zij vraagbaak voor de assistenten. Als voorbereiding op de farmaceutische patiëntenzorg zou de opleiding volgens hen nog meer aandacht aan communicatie kunnen besteden.

Het auditpanel heeft daarnaast vastgesteld dat de praktijkbegeleider nog een erg beperkte rol speelt bij de beoordeling van het praktijkonderdeel. De opleiding is hier al mee aan de slag gegaan door het aanpassen van de beoordelingscriteria hiervoor en door twee bijeenkomsten en twee scholingen per jaar voor praktijkbegeleiders op het gebied van begeleiding en beoordeling te organiseren. Afgelopen jaar hebben de startbijeenkomsten plaatsgevonden, deze werden goed bezocht. Dit vindt het auditpanel een duidelijke vooruitgang sinds de visitatie in 2008.

Contact met het werkveld

Het aanwezige werkveld uitte zich tijdens de visitatie tevreden over het functioneren van de BVC. De agenda voor de vergaderingen van de beroepenveldcommissie (BVC) worden in onderling overleg bepaald, onderwerpen die aan de orde zijn geweest: (i) aansluiting van het beroeps- en opleidingsprofiel op het CanMEDs-model; (ii) het niveau van de fysieke lessen; en (iii) de kwaliteitscriteria voor leerwerkplekken. Het auditpanel is van oordeel dat de opleiding een deskundige BVC heeft. Dit is een verbetering sinds de visitatie in 2008. Het panel stelt wel dat er meer dan twee apothekers in de BVC zouden moeten participeren.

Weging en Oordeel: voldoende

De interactie tussen opleiding en werkveld is voldoende, want het panel heeft vastgesteld dat: (i) studenten zich tijdens de opleiding voldoende voor kunnen bereiden op de praktijk; (ii) het werkveld en de studenten positief zijn over de medisch- farmaceutische kennis en de opdrachten die studenten tijdens de studie hiervoor aangereikt krijgen; en (iii) het werkveld via de BVC voldoende invloed op het onderwijs heeft. Het auditpanel vraagt aandacht voor de rol en positie van de praktijkbegeleider met betrekking tot de beoordeling van het praktijkonderdeel. De opleiding heeft hier al maatregelen voor genomen. Daarom beoordeelt het auditpanel Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: De inhoud van het programma biedt de studenten de mogelijkheid de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: De eindkwalificaties zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Studenten volgen en samenhangend studieprogramma.

Bevindingen

Algemeen

De opleiding FC van Saxion Next stemt de inhoud van haar programma af op de verschillende beheersingsniveaus en opleidingsfasen die de student gedurende de studie doorloopt. Het programma start met het propedeusejaar dat gericht is op kennisvermeerdering (kennis, inzicht, toepassing). Ook in het tweede studiejaar staat kennisvermeerdering centraal. In het derde jaar ligt de focus op de communicatie met de patiënt en de andere zorgverleners (oordeelsvorming en communicatie). Tot slot richt het vierde jaar van de studie zich op het zelfstandig functioneren van de student als zorgverlener (communicatie en leervermogen).

Verbinding eindkwalificaties – programma

De opleiding heeft in haar studiegids haar competentieprofiel toegelicht. De leerdoelen geven per competentie en per studiejaar het beoogde beheersingsniveau aan. Het auditteam heeft vastgesteld dat de beheersingsniveaus, naarmate de studie vordert, van de student verlangen dat zij in haar handelen een toenemende mate van complexiteit, verantwoordelijkheid en transfer laten zien.

De dekkingsmatrixen koppelen de modules aan bijbehorende leerjaren, studiepunten, leerlijnen, toetsen, niveaus van competenties en leerdoelen. De inhoudsbeschrijving van iedere module informeert de student over zaken als doel van de module, leerdoelen, studiemateriaal en toetsing. Bij elkaar maken de dekkingsmatrixen zichtbaar dat de leerdoelen van alle modules tezamen de tien eindkwalificaties van de opleiding volledig afdekken. Dit wordt tijdens de visitatie door de studenten bevestigd.

Literatuur

De opleiding beoordeelt in het leerlijnoverleg jaarlijks alle verplichte en verdieplingsliteratuur. Docenten van de opleiding hebben hierbij zelf ook de taak de door hun gebruikte (internationale) literatuur op niveau en actueel te houden. De afgelopen jaren zijn er aanpassingen geweest in de literatuur van onder andere de modules anatomie-fysiologie, pathofysiologie en management. Het auditpanel is van oordeel dat de opleiding werkt met actuele (internationale) literatuur en studiematerialen.

Internationale oriëntatie

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding nog erg gericht is op Nederland. De opleiding heeft wel contact gezocht met internationale farmaceutische organisaties en onderzoek gedaan naar de farmaceutische patiëntenzorg (FPZ) in het buitenland. Daaruit blijkt dat de status en de ontwikkelingen hiervan in het buitenland divers en nog niet zo uitgekristalliseerd zijn als in Nederland. De opleiding stimuleert haar studenten om internationale kennis op het gebied van FPZ op te doen door internationale stages te lopen bijvoorbeeld via de International Pharmaceutical Federation (FIP). Ook heeft zij hiervoor met onder andere de Universiteit Utrecht en de Rijkuniversiteit Groningen stappen ondernomen. Het auditpanel vindt dit een positieve ontwikkeling.

Samenhang

De opleiding heeft vijf leerlijnen in het programma gebracht om de verticale samenhang te bevorderen. In de *leerlijn medisch-farmaceutisch* biedt de opleiding verbrede en verdiepende vakkennis op het gebied van het menselijk lichaam, ziektes en geneesmiddelen.

De *leerlijn Mens en Communicatie* is gericht op de psychosociale en communicatieve kant van de farmaceutische patiëntenzorg. Hier krijgt de student handvatten aangereikt voor het omgaan met bepaalde patiëntengroepen en kan zij oefenen in het geven van presentaties en instructielessen. In de *leerlijn Zorgmanagement* leert de student onder andere hoe een goed marketingbeleid ervoor kan zorgen dat haar apotheek zich onderscheidt van andere apotheken. Ook besteedt deze leerlijn aandacht aan het managen van projecten en het leiding geven aan een team. In de *leerlijn Onderzoek* ontwikkelt de student haar onderzoeksvaardigheden en bereidt zij zich voor op het afstudeeronderzoek waarin zij onderzoek doet naar een relevant praktijkprobleem. Tot slot brengt de student in de *praktijkleerlijn* het geleerde direct in de praktijk.

De opleiding bevordert de verticale samenhang in het curriculum voorts door middel van de drie onderscheiden beheersingsniveaus die in de loop van de studiejaren toenemen. (Zie Standaard 1.)

De opleiding biedt horizontale samenhang in het programma doordat er een continue wisselwerking is tussen het leren op school en het werken in de praktijk. Zo werken de studenten op school bijvoorbeeld aan praktijkvragen. (Zie Standaard 2.)

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding sinds de visitatie in 2008 vooruitgang heeft geboekt met betrekking tot de samenhang in het programma. Het panel is van oordeel dat de opleiding nu met behulp van de leerlijnen haar visie verder moet gaan uitwerken. Dit betekent dat zij de verticale en horizontale samenhang kan bevorderen door middel van een meerjarenbeleidsplan waarmee zij onder andere de nu nog losse onderdelen in het programma een bewuste plaats geeft. Zo zouden bijvoorbeeld, naar het oordeel van het auditpanel, de onderdelen 'Management', 'Communicatie' en 'Onderzoek' reeds vanaf het begin onderdeel moeten zijn van het opleidingsprogramma.

Ontwikkeling onderzoeksvaardigheden

Het auditpanel heeft geconstateerd dat de opleiding haar onderzoekslijn vanuit het derde jaar naar de eerdere jaren aan het uitbouwen is. Dat vindt het panel een positieve ontwikkeling. Hiervoor ontwikkelde de student de onderzoeksvaardigheden pas in het derde jaar onder andere in de module 'Onderzoek en vakliteratuur'. De opleiding maakt deel uit van het onderzoeksplatform van Saxion dat de opleiding adviseert bij het inbouwen van de onderzoekslijn. Op dit moment inventariseert de opleiding door middel van een Quick Scan hoe het docententeam denkt over het onderzoekend vermogen van studenten en docenten. Daarnaast brengt zij per module in kaart welke onderzoekselementen in het curriculum aanwezig zijn.

De opleiding heeft in 2013 samenwerking gezocht met de vakgroep farmacotherapie en farmaceutische patiëntenzorg van de RUG (prof. dr. Han de Gier) en met de hoogleraar FPZ van de UU (prof. dr. Marcel Bouvy) met als doel de onderzoekscomponent van de opleiding een impuls te geven. Dit heeft geresulteerd in deelname van alle studenten van de opleiding in het praktijkonderzoek van de RUG naar de waarde van instructiematerialen voor patiënten waarvan de medicatie via een review wordt beoordeeld. Deze samenwerking wordt ook dit studiejaar voortgezet. De opleiding is met de UU aan het inventariseren in hoeverre studenten ook hier kunnen participeren in praktijkonderzoek.

Bij de opleiding lopen daarnaast nog twee 'eigen' onderzoeken. Dit zijn: (i) een masteronderzoek naar de kernfuncties van de FC onder studenten, alumni, praktijkapothekers en het docententeam; en (ii) een promotieonderzoek in samenwerking met de RUG/UMCG naar de waarde van de opleiding in het farmaceutisch veld en hoe de opleiding op de ontwikkelingen in het werkveld kan inspelen zodat het beroep zich beter kan manifesteren.

Het auditpanel is positief over de wijze waarop de opleiding de onderzoekslijn in het programma aan het integreren is. De opleiding moet, zo oordeelt het panel, de uitkomsten van genoemde onderzoeken ook omzetten in een interne visie.

Keuzeprogramma

Vanwege de sterke praktijkgerichtheid van de opleiding is er geen ruimte voor minoren in het programma. De studenten maken in het derde jaar wel een keuze (voor totaal 5 EC) uit de verschillende keuzemodules die de opleiding aanbiedt. Voorbeelden hiervan zijn 'Media', 'Voorlichting patiëntengroepen' en 'Dosering en nierfunctie'.

Weging en Oordeel: voldoende

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding een actueel en transparant programma biedt met voldoende keuzemogelijkheden. De dekkingsmatrixen maken inzichtelijk dat de leerdoelen van alle modules tezamen de tien eindkwalificaties van de opleiding volledig afdekken. Het panel is van oordeel dat de opleiding werkt met actuele (internationale) literatuur en studiematerialen. Daarnaast heeft het panel vastgesteld dat de opleiding effectieve maatregelen heeft genomen om de onderzoekslijn in het hele programma te implementeren. De opleiding moet wel de samenhang in het programma nog verder uitwerken. Al deze punten tezamen brengt het auditpanel op Standaard 3 als geheel tot het oordeel 'voldoende'.

Standaard 4: De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: Het didactisch concept is in lijn met de beoogde eindkwalificaties en de werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept.

Bevindingen

Didactisch concept

De opleiding maakt haar bijzondere visie op leren duidelijk in vier principes van waaruit zij haar programma vormgeeft. Zij biedt: (i) praktijkgericht onderwijs; (ii) blended learning; (iii) flipped classroom; en (iv) peer-to-peer instruction.

De opleiding legt vanuit de gedachte van het *praktijkgericht onderwijs* de prioriteit van de lesstof bij actualiteit en toepasbaarheid in de praktijk. De student werkt hierbij met een toenemende zelfregie en keuzevrijheid aan haar competentieontwikkeling. Vanuit het principe van *blended learning* biedt de opleiding haar studenten een geïntegreerde combinatie aan van traditioneel en online actueel onderwijs en een mix van gereedschappen en media in een e-learning omgeving. Daarbij bereiden studenten vanuit het principe van de *flipped (omgedraaide) classroom* de aangeboden lessen voor door individueel video's te bekijken, boeken te lezen en opdrachten uit te voeren.⁸ In de klas discussiëren zij hierover met medestudenten, stellen ze (elkaar) vragen en vormen ze meningen met als doel het geleerde later toe te kunnen passen op de leerwerkplek, de apotheek. Vanuit het principe van *peer-to-peer instruction* ontwikkelen studenten voortdurend hun kennis en ervaring. De rol van de docent verandert hierbij van kennisleverancier ter voorbereiding van de les tot facilitator tijdens de les. Studenten verbeteren tevens hun communicatieve vaardigheden, houding en gedrag doordat ze elkaar regelmatig feedback geven.

Werkvormen

De opleiding FC hanteert vanuit haar vier principes een combinatie van drie werkvormen: (i) praktijkleren; (ii) klassikale lessen; en (iii) virtuele lessen.

Tijdens het praktijkleren past de student het geleerde toe in de apotheek waar zij werkt. Eenmaal per maand vinden klassikale lessen plaats. De studenten werken een avond per week in virtuele lessen met behulp van cases aan het verwerken van de lesstof. De opleiding start een vak dat zij vormgeeft door middel van een virtuele lessenreeks altijd met een (fysieke) klassikale les. Zij vindt het belangrijk dat de introductie op de lesstof en de instructie over de manier waarop studenten de lesstof moeten bestuderen face-to-face plaatsvinden. De opleiding neemt de lessen op, zodat studenten ze later terug kunnen zien en ter voorbereiding op tentamens kunnen gebruiken.

Alle studenten en docenten hebben een training 'virtuele klas' gevolgd, die verzorgd wordt door de ondersteunende organisatie, XWebinar. Daarnaast kunnen ze gebruik maken van het online spreekuur dat deze organisatie ook verzorgt. De opleiding heeft recent besloten dat docenten die slechts enkele keren per jaar virtuele lessen geven assistentie tijdens de les krijgen.

De opleiding heeft een jaarplan opgesteld waarin zij aandacht besteedt aan de ontwikkelingen met betrekking tot deze werkvorm. Zo wil zij bijvoorbeeld een blauwdruk ontwikkelen voor de virtuele les om de effectiviteit ervan zoveel mogelijk te borgen. Zij heeft hierin ook de scholing van studenten en docenten op het gebied van deze werkvorm opgenomen.

⁸ In de 'Omgedraaide Klas' wordt de klassikale instructie omgewisseld met het individuele huiswerk. De klassikale instructie wordt online aangeboden en doet de leerling thuis. Het 'huiswerk' wordt gezamenlijk in de klas gemaakt. Hierdoor wordt de lestijd efficiënter gebruikt.

Het auditpanel was tijdens de visitatie onder de indruk van de virtuele lessen, waarvan zij er een heeft bijgewoond (Farmacokinetiek en dynamiek). Ook de studenten uitten zich hier erg positief over. Het panel heeft vastgesteld dat alle principes op basis waarvan de opleiding vormgeeft aan haar onderwijs in de virtuele les zijn opgenomen. Het panel vraagt de opleiding aandacht voor het blijven stimuleren van studenten om opdrachten in groepjes uit te werken, omdat door het verminderde fysieke contact samenwerking minder voor de hand ligt.

Weging en Oordeel: goed

Het auditpanel is van oordeel dat de opleiding een mooi didactisch concept heeft dat passend is voor de door haar beoogde eindkwalificaties. De werkvormen die zij daarbij hanteert sluiten hier goed op aan. Het panel vindt het een goed punt dat een virtuele lessenreeks altijd begint met een (fysieke) klassikale les. Tevens is het panel positief over de scholing van docenten op het gebied van de virtuele lessen en de ondersteuning die zij krijgen door een assistent. De organisatie die het virtuele lessysteem gebouwd heeft biedt de borging met betrekking tot de continuïteit. Ook dit vindt het auditteam een goed punt. Op basis van deze overwegingen komt het auditpanel bij Standaard 4 tot het oordeel 'goed'.

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Toelichting NVAO: De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch met het oog op de beoogde eindkwalificaties.

Bevindingen

De opleiding FC van Saxion Next hanteert de wettelijk vastgelegde eisen van toelaatbaarheid. Deze heeft zij opgenomen in haar OER (art. 5). Het auditpanel is positief over de doorlopende leerlijn die de opleiding biedt aan studenten die vanuit het mbo-4 Apothekersassistent (AA) instromen. Deze studenten kunnen, indien zij in het bezit zijn van een relevante werkplek in de farmaciepraktijk, na goedkeuring van de examencommissie, instromen in het 2de studiejaar van de opleiding. De opleiding adviseert kandidaten met een havo of vwo achtergrond om eerst op een ROC via een versnelde route van ongeveer 1½ jaar het diploma apothekersassistent te behalen. Dit heeft als voordeel dat zij bij aanvang de voorbehouden handelingen, genoemd in de geneesmiddelenwet, op de leerwerkplek, de apotheek, mogen uitvoeren.

De opleiding biedt studenten de mogelijkheid om met behulp van scholingsprogramma's van Saxion deficiënties, bijvoorbeeld op het gebied van Nederlands, weg te werken. Daarnaast heeft de opleiding contacten hierover met mbo's. Deze hebben inmiddels ook maatregelen genomen door studenten bij te scholen op het gebied van de Nederlandse taal.

De aanwezige studenten waren erg te spreken over de overgang van mbo- naar hbo-niveau en de introductiemodule. Ook de aanwezige alumna die als vooropleiding vwo had gedaan was erg tevreden over de aansluiting van de opleiding op de door haar eveneens gevolgde (verkorte) AA-studie.

De opleiding heeft vastgesteld dat 10 tot 15% van de studenten na een jaar stoppen met de opleiding. De opleiding heeft onderzoek gedaan naar de oorzaken van de uitval. Studenten geven als reden hiervoor aan, dat de studie: (i) niet voldoet aan de verwachtingen en (ii) qua vakinhoudelijke modules te zwaar blijkt te zijn. Als gevolg van deze uitkomsten gaat de opleiding met ingang van het nieuwe studiejaar met iedere aankomende student een startgesprek houden. Daarnaast bereidt de opleiding studenten door middel van een introductiemodule voor op wat er op hbo-bachelorniveau van ze verwacht wordt. Zo doen zij bijvoorbeeld een onderzoek naar de inhoud en mogelijkheden van het beroep van Farmaceutisch consulent.

Weging en Oordeel: goed

Het auditpanel is van oordeel dat de opleiding goed zicht heeft op de achtergrond van studenten en dat zij, waar nodig, gepast maatregelen neemt om de kwaliteit van de instroom te bevorderen. Zij analyseert de oorzaken rond studie-uitval en neemt vervolgens adequate maatregelen. Op basis van deze weging komt het auditteam bij Standaard 5 tot het oordeel 'goed'.

Standaard 6: Het programma is studeerbaar.

Toelichting NVAO: Factoren die betrekking hebben op het programma en die de studievoortgang belemmeren, worden zoveel mogelijk weggenomen. Studenten met een functiebeperking krijgen bovendien op dit aspect extra studieloopbaanbegeleiding.

Bevindingen*Studielast en contacttijd*

De studielast van de deeltijdopleiding FC is 240 EC. De opleiding heeft de studielast over de verschillende studie jaren verspreid, elk studiejaar bestaat uit 60 EC. Studenten besteden per jaar 28 EC aan de module 'Praktijk'. Dit betekent onder andere dat zij gedurende de gehele opleiding minimaal twee dagen per week (16 uur) passend werk verrichten in een apotheek. Het jaarlijkse binnenschoolse programma betreft 32 EC.

De opleiding biedt eenmaal per week op een vaste avond virtuele lessen aan. Daarnaast organiseert zij gemiddeld een keer per maand (fysieke) klassikale bijeenkomsten op haar locatie in Utrecht. De opleiding verzorgt gemiddeld drie contacturen per week.

Uit (module)evaluaties blijkt dat studenten de vakinhoudelijke modules als zwaar ervaren, dit heeft vooral te maken met de verdeling van de modules over het studiejaar. De opleiding gaat de studietijd meten en streeft ernaar de vakinhoudelijke modules te verdelen over een langere periode met meer tussentoetsen. Daarnaast blijkt dat studenten de beperkte feedback die docenten doorgaans geven op producten als probleem ervaren. De opleiding heeft daarom in Blackboard een beoordelingsfunctionaliteit beschikbaar gesteld, waarmee docenten gestructureerd feedback kunnen geven. Daarnaast is de opleiding momenteel haar beoordelingsformats en toetsmatrijzen aan het standaardiseren. Ze blijft de beoordeling door docenten met behulp van de evaluaties monitoren.

Het auditpanel is positief over de maatregelen die de opleiding genomen heeft om de studielast te verbeteren. Het panel heeft tijdens de visitatie geconstateerd dat de studiebelasting niet voor iedere student gelijk is, omdat sommige leerwerkplekken studenten de gelegenheid bieden om tijdens het werk aan hun portfolio te werken, terwijl dit bij andere leerwerkplekken niet mogelijk is. Het panel vraagt de opleiding hier aandacht aan te besteden.

Studeren met een beperking

Wat betreft het studeren met een beperking volgt de opleiding sinds 2013-2014 het hogeschoolbeleid van Saxion, zoals beschreven in het protocol 'Functiebeperking'. Dit houdt in dat zij studenten tijdens de inschrijving vraagt aan te geven of ze specifieke functiebeperkingen hebben. De centrale zorgcoördinator maakt vervolgens met betreffende studenten afspraken over de benodigde extra voorzieningen.

Weging en Oordeel: voldoende

Het auditpanel is van oordeel dat studenten de opleiding binnen de gestelde tijd kunnen doorlopen. De opleiding neemt voldoende maatregelen om de doorstroom te bevorderen. Zij heeft het aantal contacturen op heldere wijze uitgewerkt. De hoeveelheid contacturen is voldoende, de opleiding werkt aan verbetering van de spreiding van de studielast en de toedeling van studiepunten. De voorzieningen voor studenten met een functiebeperking zijn afdoende. Op basis van deze conclusie komt het auditteam bij Standaard 6 tot het oordeel 'voldoende'.

Standaard 7: De opleiding voldoet aan de wettelijke eis m.b.t. omvang en duur van het programma.

Toelichting NVAO: hbo bachelor: 240 ec's. / master: (in beginsel minimaal) 60 ec's

wo bachelor: (: in beginsel minimaal) 180 ec's / master: (in beginsel minimaal) 60 ec's

Bevindingen

De opleiding voldoet aan de wettelijke eisen ten aanzien van omvang en duur van het programma: de totale omvang van het deeltijdprogramma bedraagt 240 EC's: de propedeuse 60 EC's, de hoofdfase 180 EC's.

Weging en Oordeel: voldoet

Personeel

Standaard 8: De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid

Toelichting NVAO: Het personeelsbeleid voorziet in de voor de realisatie van het programma benodigde kwalificaties, scholing, beoordeling en omvang van het personeel.

Bevindingen

Borging kwaliteit docenten

Uitgangspunt van het personeelsbeleid is dat iedere docent betrokken is door het uitvoeren van een breed takenpakket. De opleiding heeft hiervoor het profiel 'FC-docent nieuwe stijl' geformuleerd waaraan alle docenten van de opleiding moeten voldoen. Zo zijn docenten bijvoorbeeld verantwoordelijk voor het ontwikkelen van modules, toetsing en evaluatie. Daarnaast moeten ze proactief en veranderingsbereid zijn. Dit houdt in dat de opleiding geen gebruik meer maakt van ZZP'ers die slechts zeer kleine onderdelen van het curriculum verzorgen. Andere criteria die de opleiding hanteert bij de werving van nieuwe docenten zijn: (i) opleiding op universitair of hbo-masterniveau en (ii) werkzaam in een relevant vakgebied. De opleiding voert momenteel onderzoek uit op het gebied van studieloopbaanbegeleiding met als doel een profiel voor de studieloopbaanbegeleider te formuleren.

Het scholingsplan van de opleiding is onderdeel van dat van Saxion Next. Hierin staan scholing op het gebied van didactiek, toetsing, examinering en de opleiding van hbo-docenten naar masterniveau centraal. De opleiding stelt jaarlijks voor scholing een persoonlijk budget beschikbaar. De opleiding FC heeft haar scholing en beleid opgenomen in het document 'Personeelsbeleid'.

De opleiding voert met haar docenten, in aansluiting op de functionerings- en beoordelingscyclus van Saxion, gemiddeld twee gesprekken per jaar. Onderwerpen die hierbij aan de orde komen zijn: (i) het persoonlijk opleidingsplan; (ii) persoonlijke reflectie met betrekking tot het profiel 'FC-docent nieuwe stijl'; (iii) uitkomsten van docentevaluaties; en (iv) beoordeling. Hiermee heeft de opleiding een vooruitgang geboekt sinds de visitatie in 2008.

Weging en Oordeel: voldoende

Het auditpanel heeft geconstateerd dat de opleiding beschikt over een weldoordacht personeelsbeleid dat docenten in voldoende mate in staat stelt zich te ontwikkelen en in te zetten voor de opleiding en de studenten. Het panel vindt het een positief punt van de opleiding dat zij vanaf 2014-2015 het recent ontwikkelde profiel 'FC-docent nieuwe stijl' hanteert. Op basis van deze weging komt het auditpanel bij Standaard 8 tot het oordeel voldoende.

Standaard 9: Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorisch realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: De feitelijke bij het personeel aanwezige expertise sluit aan bij de eisen gesteld aan een hbo opleiding.

Bevindingen*Borging van de kwaliteit van de docenten*

Het auditpanel is overtuigd van de didactische kwaliteit en vakkennis van de docenten. De meeste docenten werken in het farmaceutisch werkveld. Tijdens de visitatie uitten de aanwezige studenten zich erg positief over de kwaliteit van hun docenten. Gedurende de virtuele les die de panelleden bijwoonden stelden zij vast dat de docent goed in staat was om het betreffende onderwijs effectief te verzorgen. De docent ging gestructureerd te werk waardoor alle studenten de leerdoelen van de les konden bereiken. Ook op het moment dat het een student niet lukte om in te loggen wist de docent dit goed op te lossen. Momenteel is de opleiding een jaarplan aan het formuleren met als doel de kwaliteit van de virtuele lessen verder te borgen. Docenten demonstreren dan in bijeenkomsten hun virtuele lessen en bekijken ook opnames van elkaar.

Van de 30 docenten hebben 23 een mastergraad (77%) en 7 een bachelordiploma (23%), een docent is bezig met promotieonderzoek.

Docenten volgen regelmatig nascholing met betrekking tot hun eigen vakgebied om tijdens hun werkzaamheden de actualiteit te kunnen waarborgen. De opleiding verzorgt daarnaast professionaliseringsbijeenkomsten voor docenten (o.a. toetsdeskundigheid en onderzoeksvaardigheden), afstudeerbegeleiders (coaching) en examinatoren, toets- en examencommissie (basis en senior kwalificatie examinering).

De opleiding organiseert minimaal drie keer per jaar bijeenkomsten waarin docenten, slb'ers en afstudeerbegeleiders discussiëren over onder andere: (i) in hoeverre voldoet ieder aan het profiel 'FC-docent nieuwe stijl'; (ii) verwachtingen naar elkaar; en (iii) de visie met betrekking tot opleiden. Het auditpanel heeft vastgesteld dat docenten hun activiteiten goed met elkaar afstemmen (via Skype, mailen, bellen). Vooral als zij gezamenlijk een klassikale les moeten voorbereiden overleggen zij intensief.

Kwaliteit van de begeleiders op de leerwerkplek

De opleiding verzorgt met enige regelmaat bijscholingen voor praktijkbegeleiders. Tijdens de visitatie bleek dat een aantal praktijkbegeleiders alumni van de opleiding zijn. Dit vindt het auditpanel een goede zaak.

Weging en Oordeel: goed

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de docenten gekwalificeerd zijn voor de realisatie van het programma van de opleiding. Docenten zijn, zo oordeelt het panel, erg betrokken en inhoudelijk, onderwijskundig en organisatorisch goed in staat om het onderwijs te verzorgen. Het percentage masteropgeleiden is 77%. Deze oordelen wegend komt het auditpanel bij Standaard 9 tot het oordeel 'goed'.

Standaard 10: De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

De formatieomvang van het onderwijzend personeel in vaste dienst bedraagt op dit moment 4,0 fte. De opleiding maakt met 30 docenten gebruik van veel kleine arbeidscontracten. De opleiding heeft, door het hoge percentage apothekers in vaste dienst, voor iedere les zo nodig vervanging beschikbaar. Daar waar nodig maakt de opleiding gebruik van docenten van Saxion, bijvoorbeeld voor de lessen psychologie. Verder heeft de opleiding de beschikking over voldoende afstudeerbegeleiders (17) en slb'ers (4). De docent-studentratio bedraagt 1 : 30.

Weging en Oordeel: voldoende

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding over voldoende personeel beschikt om het onderwijs op adequate wijze te verzorgen. Het auditpanel komt op basis hiervan bij Standaard 10 tot het oordeel 'voldoende'.

Voorzieningen

Standaard 11: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

Algemeen

De opleiding FC verzorgt haar onderwijs vanuit de locatie Deventer. De opleiding heeft gekozen voor Utrecht als centrale locatie voor haar klassikale lessen en het afnemen van tentamens, omdat studenten van de opleiding in heel Nederland wonen en werken. Dat vindt het auditpanel een sterk punt van de opleiding.

Opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding verzorgt haar virtuele lessen in het digitale leersysteem iLinc van XWebinar. Studenten krijgen, als ze starten met de opleiding, instructie over de virtuele lessen. Daarnaast verzorgt XWebinar een online spreekuur voor studenten en docenten. Sinds 2013 hebben studenten en docenten ook de mogelijkheid om via Blackboard in te loggen op 'Service virtuele klas docenten en studenten', dat voorziet in instructiefilmpjes, opdrachten en zelftesten met betrekking tot de virtuele klas.

Sinds 2012 maakt de opleiding gebruik van Blackboard dat een web gebaseerd platform biedt waar studenten digitaal het lesmateriaal kunnen uploaden. Daarnaast biedt het de mogelijkheid voor studenten om digitaal opdrachten in te leveren, die docenten vervolgens digitaal kunnen beoordelen. Via Blackboard controleert de opleiding ingeleverde stukken tevens op plagiaat. Een voordeel van Blackboard voor de studenten is ook dat ze digitaal ingeleverd werk niet meer fysiek hoeven te bewaren. De opleiding doet momenteel onderzoek naar het digitale opslagmedium Postit, waarin zij eenmaal opgeslagen materiaal, zoals afstudeerwerken, gemakkelijk weer kan opvragen. Daarnaast participeert zij in het Surpass pilottraject van Saxion met als doel in de toekomst toetsen digitaal te kunnen genereren (op basis van toetsmatrijzen) en af te nemen.

Studenten hebben vanuit huis via de bibliotheek van Saxion toegang tot de KNMP Kennisbank, Medline en Pub-Med. Op de leerwerkplek hebben ze de beschikking over het Pharmaceutisch weekblad. Het auditpanel is van oordeel dat de opleiding hiermee een verbetering heeft bewerkstelligd sinds de vorige visitatie (2008).

Studenten meldden tijdens de visitatie erg tevreden te zijn over de voorzieningen die zij ter beschikking hebben. Ze zijn ook te spreken over het feit dat de opleiding een handleiding voor virtuele lessen aan het schrijven is.

Weging en Oordeel: goed

Het auditpanel is van oordeel dat de huisvesting, materiële en virtuele voorzieningen van de opleiding goed zijn en komt daarom voor Standaard 11 tot het oordeel 'goed'.

Standaard 12: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

Algemeen

De opleiding heeft sinds de vorige visitatie studieloopbaanbegeleiding ontwikkeld voor studenten in alle studie jaren. De studiebegeleiding vindt vooral plaats op de locatie van de opleiding, terwijl de loopbaanbegeleiding op de leerwerkplek, de apotheek, plaatsvindt. De studieloopbaanbegeleider (slb'er) houdt zicht op beide vormen van begeleiding. De opleiding geeft vanuit vier uitgangspunten vorm aan de studieloopbaanbegeleiding. Zij begeleidt: (i) het leerproces van de student van gestuurd naar zelfstandig leren; (ii) de voortgang van de studie- en loopbaanontwikkeling, met behulp van het portfolio met daarin het leerwerkplan van de student; (iii) het ontwikkelen van de eigen studievaardigheden, zoals het leren plannen en het bestuderen van grote hoeveelheden stof; en (iv) het methodisch en reflectief handelen door de student.

Studieloopbaanbegeleiding

De opleiding wijst de student aan het begin van de studie een studieloopbaanbegeleider (slb'er) toe die haar de gehele studie procesmatig begeleidt. De student maakt aan het begin van ieder studiejaar een (leerwerk)planning die zij tijdens het eerste slb-gesprek afstemt met de slb'er. Hierin geeft zij aan welke kernactiviteiten ze gedurende het betreffende studiejaar gaat uitvoeren en wanneer ze dat doet. Tweemaal per jaar voert de slb'er met de student een voortgangsgesprek, persoonlijk of via Skype. Onderwerpen zijn dan onder andere: (i) loopt de uitvoering van de kernactiviteiten volgens de planning van de student; (ii) hoe gaat de student om met eventuele problemen; (iii) welke ervaringen doet de student op; en (iv) wat heeft de student geleerd. Als de slb'er signaleert dat de student onvoldoende studietempo heeft of te lage resultaten dan nodigt hij de student uit voor een voortgangsgesprek. De student heeft ook de mogelijkheid om zelf het initiatief te nemen voor een (extra) slb-gesprek. De interne (praktijk)begeleider, die op minimaal hbo-bachelorniveau functioneert, verzorgt de inhoudelijke begeleiding van de student op de werkplek. Dit is doorgaans de apotheker, de farmaceutisch consultant of de farmaceutisch manager.

Aan het eind van ieder studiejaar evalueert de student haar functioneren met betrekking tot de kernactiviteiten met de interne begeleider. Daarnaast levert de student aan het eind van ieder studiejaar haar portfolio, waarin zij onder andere het leerwerkplan heeft opgenomen, ter beoordeling in bij de slb'er. In het (digitaal) portfolio verantwoordt de student zich met betrekking tot haar leerproces. Het bevat onder andere bewijsmateriaal op het gebied van: (i) uitgevoerde werkzaamheden (kernactiviteiten); (ii) bereikte opleidingscompetenties in de vorm van behaalde studieresultaten; en (iii) inzicht in eigen functioneren en reflecties. De slb'er bepaalt het eindoordeel over het praktijkleren.

Het auditpanel heeft tijdens een demonstratie kunnen constateren dat het digitaal portfolio (in Blackboard) van de studenten een goed middel is om bewijsmateriaal te verzamelen.

De slb'er verzorgt per studiejaar tevens twee klassikale slb-lessen, die hij zo nodig uitbreidt met een aantal virtuele bijeenkomsten. Tijdens deze bijeenkomsten informeert hij studenten onder andere over het leerwerkplan, het beroepsprofiel en de opleidingscompetenties. Daarnaast biedt de opleiding in het kader van slb de les 'De zelfbewuste farmaceutisch consultant' aan, die gericht is op de ontwikkeling van de student naar zelfstandigheid.

Naar aanleiding van het onderzoek dat de opleiding in het kader van een mastertraject (zie Standaard 8) uitvoerde in samenwerking met docenten van het lectoraat 'Effectief en innovatief onderwijs' van Saxion heeft zij een nieuw model voor slb ontwikkeld.

Dit model 'dimensies van slb en reflectie' richt zich op de begeleiding van de student in het kader van: (i) het toekomstig beroep; (ii) de studie; en (iii) de loopbaan. Het model gaat er vanuit dat de student voor een goed resultaat en leerproces op alle drie de onderdelen reflecteert en opdrachten uitvoert.

De opleiding gaat het nieuwe slb-model, waarbij zij onder andere intervisie als werkvorm hanteert, op korte termijn implementeren. Dat vindt het auditpanel een positieve ontwikkeling.

Tijdens de gesprekken uitten studenten zich positief over hun studieloopbaanbegeleiders. Ze waren vooral te spreken over hun deskundigheid en bereikbaarheid. Als aandachtspunt meldden zij dat slb'ers te weinig contact hebben met de leerwerkplek. Dit gegeven werd ook door het aanwezige werkveld bevestigd. Uit NSE 2014 bleek dat de tevredenheid van studenten met betrekking tot studiebegeleiding gedaald is van 6,5 in 2013 naar 5,8 in 2014 (op een schaal van 1 tot 10). Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding hiervoor al maatregelen had genomen door de ontwikkeling en implementatie van het nieuwe slb-model en dat de slb'er de leerwerkplek nu minimaal eenmaal per jaar bezoekt. Dit vindt het auditpanel een positieve ontwikkeling. De opleiding is een eigen onderzoek gestart naar de tevredenheid van de studenten over de studiebegeleiding.

Informatievoorziening

Het auditpanel is van oordeel dat de opleiding de studenten in voldoende mate informeert. Het heeft geconstateerd dat studenten alle inhoudelijke informatie, zoals handleidingen, informatie over de virtuele klas, literatuurlijsten en lesroosters kunnen vinden op Blackboard. Studenten gebruiken ERP (Enterprise resource planning) voor inzage in hun cijfers en het aanmelden voor tentamens. De opleiding heeft sinds 2012-2013 duidelijk geformuleerd beleid met betrekking tot inschrijven, inleveren en beoordelen van opdrachten en tentamens.

Weging en Oordeel: voldoende

De docenten zijn, naar het oordeel van het auditpanel, in voldoende mate in staat om de studenten te begeleiden. Het panel heeft vastgesteld dat studenten die het panel sprak vooral positief waren over de deskundigheid en bereikbaarheid van hun studieloopbaanbegeleiders. Ze zijn minder positief over de frequentie waarmee zij de leerwerkplek bezoeken. Het panel heeft ook vastgesteld dat de opleiding hiervoor al maatregelen heeft genomen en een nieuw slb-model heeft ontwikkeld dat zij op korte termijn gaat implementeren. Tot slot heeft het panel geconstateerd dat de informatievoorziening door de opleiding voldoende is. Dit brengt het auditpanel bij Standaard 12 tot het oordeel 'voldoende'.

Kwaliteitszorg

Standaard 13: De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van meetbare doelen.

Toelichting NVAO: De opleiding bewaakt de kwaliteit van de beoogde eindkwalificaties, het programma, het personeel, de voorzieningen, de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties via regelmatige evaluaties. De opleiding verzamelt tevens managementinformatie met betrekking tot rendementen en staf-student ratio.

Bevindingen

Algemeen

De opleiding bewaakt door middel van periodieke evaluaties haar kwaliteit. In het jaarplan heeft zij haar verbeterplannen opgenomen met betrekking tot de uitkomsten van haar evaluaties.

Kwaliteitszorg

De eerstverantwoordelijke voor de kwaliteitszorg van Saxion Next is de directeur. Zij legt in periodieke managementrapportages (marap) verantwoording af aan het College van Bestuur van Saxion over het gevoerde beleid en de bereikte resultaten. Zij wordt hierbij ondersteund door de adviseur kwaliteitszorg van Saxion Next.

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding de PDCA-cyclus, door de verbetermaatregelen op te nemen in de jaarplanning en in de gesprekscyclus, per jaar rond maakt. Het is van oordeel dat de opleiding nu haar visie met betrekking tot haar kwaliteitsprestaties moet gaan uitwerken in een meerjarenplan.

Streefdoelen

De opleiding heeft verschillende streefdoelen vastgesteld. Voorbeelden voor 2014-2015 zijn:

Aantal instromen studenten	2 x 35 studenten (september en februari)
Diplomarendement per cohort	75%
Studenttevredenheid (Saxion): - Algemene vaardigheden - Docenten - Studiebegeleiding - Toetsing en beoordeling - Studielast - Kwaliteitszorg - Roosters - Studiefaciliteiten	7.0 (tienpuntsschaal)

Figuur 3: streefdoelen van de opleiding

Evaluaties

De opleiding voert periodiek evaluaties uit onder haar studenten. In schema ziet de kwaliteitszorgkalender van de opleiding er voor 2014-2015 als volgt uit.

MAAND	WIE/WAT	ACTIVITEIT	PDCA
JAN	Examencie	Bespreken JV met directie Next	
	NSE	Start afname NSE	
FEB	NSE	Afname NSE	
	Opleidingscie	Bespreken JV met directie Next	
MRT	NSE	Afname NSE	
	MT FC – directie Next	Bespreken voortgang JP / JV opleiding FC	
APR	MT FC	Updaten modulereaders voor nieuwe studiejaar	
	Afstudeer-begeleiders	Periodiek overleg - evaluatie	
MEI	NSE	Resultaten NSE bekend	
	MT FC – examencie	Wijzigingen OER bespreken	
	Opl.man.	Gesprekscyclus: evaluatie	
	MT FC – examencie	Uitreiken getuigschriften	
	MT FC	Docentenbijeenkomst + leerlijn coördinatoren	
JUNI	NSE	Analyse en rapportage NSE	Verbeterpunten in JP opnemen
		Communicatie resultaten NSE naar docenten, examencie, opleidingscie + verbeterpunten	
	MT FC	JP opleiding gereed en presenteren aan directie Next	
	Opl.man.	Gesprekscyclus: evaluatie	
JULI	Kwaliteitszorg	OER laten vaststellen door directie + benoemingen examencie in orde maken	
AUG	Kwaliteitszorg	Check benoemingen commissies (opleidingscie en beroepenveldcie)	
SEP	MT FC	Docentenbijeenkomst + leerlijn coördinatoren	
OKT	NSE	Terugkoppeling verbeterpunten aan docenten, examencie, opleidingscie	
	MT FC - examencie	Uitreiken getuigschriften	
	MT FC	Schrijven JV opleiding – kengetallen opvragen bij bedrijfsbureau	
	Examencie	Schrijven JV examencie	
	Opleidingscie	Schrijven JV opleidingscie	
	Opl.man.	Gesprekscyclus: plangesprek	
NOV	NSE	Aankondiging start NSE aan docenten en studenten	
		Aanleveren studentgegevens voor NSE	
	Opl.man.	Gesprekscyclus: plangesprek	
DEC	MT FC – directie Next	Bespreken voortgang JP / JV opleiding FC	
	MT FC	Docentenbijeenkomst + leerlijn coördinatoren	
	Afstudeer-begeleiders	Periodiek overleg - evaluatie	

Figuur 4: Kwaliteitszorgkalender opleiding Farmaceutisch consulent Saxion Next

De opleiding evalueert tevens systematisch alle modules en iedere virtuele les. Daarnaast voert de opleiding in samenwerking met Saxion periodiek interne audits uit. In 2013 heeft zij evaluaties gehouden onder werkgevers en medewerkers (MTO).

Naar aanleiding van de uitkomsten van het promotieonderzoek naar hoe de opleiding kan inspelen op de ontwikkelingen in het werkveld neemt zij maatregelen met betrekking tot het uitzetten van verdere evaluaties onder werkgevers. De opleiding sluit voor het uitvoeren van het medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) aan bij de planning van Saxion.

Weging en Oordeel: goed

Het auditpanel heeft geconstateerd dat de opleiding, mede door haar evaluaties onder haar belangrijkste stakeholders, goed zicht heeft op haar eigen sterke en zwakke punten. Ze hanteert hiervoor meetbare normen. Het panel heeft vastgesteld dat zij de PDCA-cyclus jaarlijks rondmaakt. Op grond van deze overweging komt het auditpanel bij standaard 13 tot het oordeel 'goed'.

Standaard 14: De uitkomsten van de evaluaties vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan de realisatie van de doelen.
--

Bevindingen

De opleidingsmanager is verantwoordelijk voor het sluiten van de PDCA-cyclus. De adviseur kwaliteitszorg van Saxion Next maakt aan de hand van de uitkomsten van evaluaties een analyse, die zij vervolgens aanbiedt aan de opleidingsmanager. Deze bespreekt de analyse met de leerlijncoördinatoren. De opleidingsmanager stelt uiteindelijk de prioriteiten met betrekking tot de verbetermaatregelen vast en bespreekt deze met de opleidings- en beroepenveldcommissies. Vervolgens neemt de opleiding de vastgestelde verbetermaatregelen op in haar jaarplan. De uitkomsten uit de module-evaluaties geven ook richting aan de functionerings- en beoordelingsgesprekken die de opleidingsmanager voert met de docenten. De opleiding heeft als verbeterpunt geformuleerd dat zij de verbetermaatregelen ook moet terugkoppelen naar alle studenten.

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding recent verbeterplannen heeft opgesteld die helder zijn qua uitvoering, verantwoordelijkheden en resultaten. Dit is, zo oordeelt het auditpanel, een verbetering sinds de vorige visitatie (2008). Drie voorbeelden van verbetermaatregelen:

Studieloopbaanbegeleiding

Naar aanleiding van uitkomsten van studentevaluaties heeft de opleiding in samenwerking met docenten van het lectoraat 'Effectief en innovatief onderwijs' van Saxion een nieuw slb-model uitgewerkt dat zich richt op studenten in alle studiejaar. (Zie ook Standaard 12.);

Betrokkenheid van docenten

Op basis van evaluaties onder docenten en studenten heeft de opleiding het profiel 'FC-docent nieuwe stijl' geformuleerd, waarbij iedere docent bij de opleiding betrokken is door eigenaarschap en het vervullen van een breed takenpakket. (Zie ook Standaard 8.);

Introductiemodule

Naar aanleiding van de resultaten van module-evaluaties heeft de opleiding de introductiemodule verder aangescherpt door onder andere ouderejaars in te zetten bij het geven van informatie aan beginnende studenten. (Zie ook Standaard 5).

Weging en Oordeel: goed

Het auditpanel is van oordeel dat de opleiding haar verbetercyclus adequaat heeft ingericht, waardoor uitkomsten uit evaluaties inderdaad leiden tot concrete verbetermaatregelen. Het panel heeft recente voorbeelden gezien waarbij de opleiding maatregelen neemt om de PDCA-cyclus ook daadwerkelijk rond te maken. Deze punten in overweging nemende komt het auditpanel op Standaard 14 tot het oordeel 'goed'

Standaard 15: Bij de interne kwaliteitszorg zijn de volgende partijen actief betrokken: opleidingscommissie, examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en afnemend beroepenveld.

Bevindingen

De opleiding betreft bij haar interne kwaliteitszorg de voor haar relevante partijen: studenten, docenten, werkveld en alumni. Daarnaast kent de opleiding ook verschillende commissies die zich bezig houden met het optimaliseren van de kwaliteit bij de opleiding.

Opleidingscommissie

De opleidingscommissie adviseert het management over de onderwijs- en examenregeling (OER) voordat deze wordt vastgesteld. Ook beoordeelt zij de wijze waarop de OER in het afgelopen jaar is uitgevoerd, onder andere door het bespreken van de uitkomsten van de evaluaties, het jaarverslag en het jaarplan. De opleidingscommissie vergadert zes keer per studiejaar.

Examencommissie

De opleiding heeft een onafhankelijke examencommissie, die conform het toetsbeleid, alle wettelijke taken vervult. Zo is de examencommissie verantwoordelijk voor de kwaliteitsborging van de toetsen en is zij actief betrokken bij het opstellen van het toetsbeleid en de onderwijs- en examenregeling. De voorzitter van de examencommissie participeert ook in de overkoepelende overlegvormen van alle examencommissies van Saxion Next en Saxion.

Leerlijncoördinatorenoverleg

De opleiding heeft sinds de vorige visitatie een leerlijncoördinatorenoverleg in het leven geroepen. De commissie is intensief betrokken bij de ontwikkeling van de opleidingsvisie, het opleidingsprofiel en het curriculum. De commissie komt vijf maal per jaar bijeen, waarvan drie keer tijdens de docentenbijeenkomst en twee keer apart.

Studenten, docenten, werkveld en alumni

De opleiding betreft de studenten door middel van de NSE en de module-evaluaties bij de beoordeling van inhoud en niveau van de opleiding.

Docenten zijn betrokken bij de kwaliteit van het onderwijs doordat zij deelnemen aan de docentoverleggen en casebesprekingen die tweemaal per jaar plaatsvinden.

Het werkveld bespreekt tien keer per jaar in de beroepenveldcommissie de ontwikkelingen in het curriculum, het niveau van de opleiding en het opleidingsprofiel.

Bij de opleiding zijn diverse alumni betrokken als werkvelddeskundige, praktijkbegeleider en afstudeerbegeleider en bij het ontwikkelen van nascholing. De opleiding heeft in 2013 het eerste alumnisymposium georganiseerd met als thema 'FC een functie of een beroep'.

De opleiding gaat hier mogelijk binnenkort een vervolg aan geven door gezamenlijk met alumni van de opleiding Farmakunde van Hogeschool Utrecht een bijeenkomst te organiseren.

Weging en Oordeel: goed

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding relevante partijen betreft bij het evalueren en het op peil houden van de kwaliteit van de opleiding. Dat blijkt uit de verslagen en de gesprekken tijdens de audit. Op basis van deze conclusie komt het auditpanel op Standaard 15 tot het oordeel 'goed'.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 16: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Het toetssysteem

Uitgangspunten bij toetsing

De opleiding sluit met haar toetssysteem aan bij de kaders die wettelijk (t.a.v. functioneren examencommissie) en door Saxion op strategisch niveau gesteld zijn in haar 'toetsbeleidskader'.

Inrichting van het toetssysteem

De opleiding maakt door middel van een schema inzichtelijk hoe zij haar 'toetshuis' heeft ingericht. Zij heeft hiervoor de verschillende niveaus van beheersing ten aanzien van de Dublin Descriptoren gekoppeld aan de inhoud en vorm van verschillende toetsen. Vervolgens stelt de opleiding, in aansluiting op de Saxion-eisen, als voorwaarden dat haar toetsen: (i) voorzien zijn van een toetsmatrijs, toets/opdrachtomschrijving en beoordelingsformulier met criteria (toetsdossier); (ii) valide, representatief, betrouwbaar en transparant zijn; (iii) voorzien zijn van een cesuur; en (v) qua inhoud voldoen aan wat het werkveld van de student verwacht (effectiviteit). De opleiding heeft de competenties en de niveaus van beheersing per module omgezet in toetsbare (leer)doelen en opgenomen in de modulebeschrijvingen. Ze vormen de grondslag voor de toetsmatrijs en beoordelingscriteria van de bijbehorende toets.

De examencommissie heeft de toetscommissie gemandateerd om in nauwe samenwerking met de leerlijncoördinatoren het toetsplan op te stellen waarin zij per beheersingsniveau van de Dublin Descriptoren aangeeft welke toetsvorm(en) daarvoor geschikt zijn. De opleiding maakt hierbij gebruik van een methodenmix van toetsinstrumenten:

(i) multiplechoicevragen (kennisreproductie); (ii) open vragen (toepassen, analyseren, synthetiseren en evalueren); werkstukken (schriftelijke vaardigheden, analyserend en integrerend vermogen, inzicht); en (iii) vaardigheidstoetsen. De toetscommissie stelt, in opdracht van de examencommissie, het definitieve toetsplan van de totale opleiding vast. De toetscommissie bewaakt dat er een evenwichtige spreiding van toetsmomenten en toetsvormen per kwartaal is. Dit is naar het oordeel van het auditpanel een verbetering sinds de vorige visitatie.

De docenten die betrokken zijn bij een module, ontwerpen de daarbij behorende toetsen.

De toetscommissie ondersteunt de docenten hierbij met behulp van de checklist 'toetskwaliteit', de toelichting hierop en het document 'tips voor ontwikkeling kwaliteitsverbetering toetsing' (2014). Deze zijn gericht op de kwaliteitscriteria die de opleiding hanteert: (i) validiteit; (ii) representativiteit; (iii) betrouwbaarheid; (iv) leerzaamheid; en (v) effectiviteit.

De toetscommissie controleert steekproefsgewijs met behulp van speciaal hiervoor ontwikkelde checklisten of de toets- en beoordelingscriteria van de toetsen en opdrachten duidelijk en in lijn zijn met de toetsparagraaf in betreffende modulebeschrijvingen en de OER. Tevens controleert zij of ze voldoen aan de hiervoor genoemde kwaliteitscriteria. De toetscommissie meldt het aan de betreffende leerlijncoördinator als een toets niet voldoet aan de kwaliteitscriteria. Deze spreekt de docent hierop aan.

De toetscommissie controleert daarna of de verbeteringen zijn doorgevoerd. Indien dit niet het geval is, dan maakt de toetscommissie hier melding van bij de examencommissie, die vervolgens de docent aanspreekt en/of de opleidingsmanager informeert. De opleidingsmanager neemt vervolgens de nodige maatregelen.

Alle schriftelijke toetsen vinden vooralsnog plaats op de locatie in Utrecht en daarbij zijn goed geïnstrueerde vaste surveillanten aanwezig.

Het auditpanel heeft toetsen van verschillende studiejaar bestudeerd (van onder andere de introductiemodule, anatomie en fysiologie) en heeft vastgesteld dat deze van goede kwaliteit zijn. In de loop van de studie neemt de complexiteit van de toetsopdrachten toe en wordt er een grotere zelfstandigheid van de student verwacht. Tijdens de visitatie waren studenten tevreden over de toetsen. Ze zijn ook positief over de feedback die ze van docenten krijgen op hun werk.

Uit het jaarverslag van de examencommissie (2012-2013) blijkt dat zij tevreden is over de borging van de kwaliteit van toetsen en examens bij de opleiding. Zij heeft het management op basis van de uitkomsten van haar steekproef aanbevelingen gedaan die inmiddels zijn doorgevoerd in de documenten (toetsplan; tips voor ontwikkeling kwaliteitsverbetering toetsing) en de werkwijze van de opleiding.

Het auditpanel heeft vastgesteld dat alle noodzakelijke elementen (zoals validiteit, betrouwbaarheid en representativiteit) voor het toetsen aanwezig zijn en dat de opleiding maatregelen heeft genomen om deze om te zetten in een systeem geborgd door een lange(re) termijnvisie. De toetscommissie en de examencommissie functioneren overigens, zo oordeelt het panel, reeds naar behoren.

Afstudeerproces

De opleiding toetst het bereikte eindniveau van de student in het afstudeerjaar door middel van de scriptie en het eindgesprek. Na het succesvol afronden van het afstudeertraject heeft de student 16 EC behaald.

Voordat de student met afstuderen kan beginnen moet zij alle onderdelen van de opleiding met een voldoende beoordeling afgerond hebben. Het Leerwerkplan (LWP) hoeft nog niet afgerond te zijn.

Het afstudeerproces bij de opleiding ziet er als volgt uit.

De afstudeerfase start met een informatiebijeenkomst. De student dient daarna haar *onderwerpvoorstel en plan van aanpak* in. Nadat deze door minimaal twee docenten (vier ogen) zijn goedgekeurd krijgt de student een half jaar om haar onderzoek op de leerwerkplek (de apotheek) uit te voeren.

De student rondt het onderzoek af in een *afstudeerscriptie*, die door twee (door de examencommissie benoemde) examinatoren wordt beoordeeld. Indien de beoordelingen van beide examinatoren $\leq 0,5$ punt verschilt, dan telt het gemiddelde als eindcijfer voor de scriptie. Indien de beoordelingen $> 0,5$ punt verschillen, dan volgt overleg tussen beide examinatoren. Indien dit overleg niet leidt tot een oplossing dan wordt een derde examiner ingezet. De student moet minimaal een 5,5 behaald hebben voor de scriptie om door te kunnen gaan naar het eindgesprek.

Tijdens het *eindgesprek* presenteert de student haar scriptie aan de beide examinatoren en de afstudeerbegeleider, de laatste heeft tijdens het eindgesprek de rol van voorzitter. De examinatoren bepalen het eindcijfer voor het eindgesprek. De student moet ook hier minimaal een 5,5 voor behaald hebben. Voor het eindcijfer weegt het eindgesprek 40% mee en de scriptie 60%.

In het *procesverslag* evalueert de student op haar leerproces tijdens het uitvoeren van het afstudeerproject. Ook hiervoor moet de student een voldoende behalen.

Het auditpanel heeft tijdens de visitatie geconstateerd dat de opleiding de studenten vooral in het afstudeerjaar voorbereidt op het doen van onderzoek. Dit was ook de conclusie van de projectgroep 'Afstuderen' (juli 2014) die, in opdracht van de opleiding, onderzoek naar de kwaliteit van het afstudeerproces heeft gedaan (zie hierna). Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding recent maatregelen heeft genomen om de onderzoekslijn vanaf het laatste studiejaar naar het begin van de opleiding 'uit te rollen'. (Zie ook Standaard 3.)

Tijdens de visitatie uitten studenten zich tevreden over de wijze waarop de opleiding hen voorbereidt op het afstudeeronderzoek. Daarnaast gaven zij aan de lessen onderzoeksvaardigheden eerder in het curriculum te willen zien. Sommige studenten vormen met elkaar op eigen initiatief afstudeergroepjes waarin ze kennis met elkaar uitwisselen. Dit vindt het auditpanel positief.

Borging van de toetsing in de afstudeerfase

De opleiding heeft voor de borging van de toetsing verschillende maatregelen genomen. Het auditpanel heeft vastgesteld dat de leden van de examencommissie, toetscommissie, afstudeerbegeleiders en docenten de nodige bijscholingen volgen om te voldoen aan de kwaliteitseisen op het gebied van onderzoek. (Zie standaard 9.)

Het panel heeft geconstateerd dat de opleiding haar toetssysteem ook borgt door het uitvoeren van steekproeven op afstudeerwerken. Zo heeft, in opdracht van de examencommissie van de opleiding, de projectgroep 'Afstuderen' een steekproef uitgevoerd van 31 afstudeerscripties uit de periode 2013-2014. Hieruit bleek dat de projectgroep drie afstudeerwerken met onvoldoende beoordeelde, die de opleiding een magere voldoende had gegeven. De projectgroep beoordeelde het onderwerp 'onderzoek en analyse' van deze scripties met een onvoldoende. Tot slot gaf de projectgroep dertien afstudeerwerken een hogere beoordeling dan de opleiding. Verder bleek onder andere dat de scripties over het algemeen een te grote omvang hadden en dat studenten, zo oordeelde de projectgroep, nog niet voldoende zelfkritisch waren. Het auditpanel heeft tijdens de gesprekken geconstateerd dat de opleiding de aanbevelingen naar aanleiding van de review heeft overgenomen en met het actieplan (Afstuderen 2.0) aan de slag is gegaan.

Het auditpanel heeft vastgesteld dat toetsing en beoordeling bij alle overleggen van de opleiding op de agenda staan. Docenten discussiëren tijdens de overleggen onder andere over de actualiteit van de toets en het ontwikkelen van toetsmatrijzen en rubrics voor alle studiejaren. Naar aanleiding hiervan heeft de opleiding al aanpassingen gedaan. Dit vindt het panel een goed punt.

De opleiding stelt dat afstudeerbegeleiders meerdere afstudeerprojecten moeten begeleiden om hun ervaring te onderhouden. Om deze reden heeft zij een aantal docenten van de lijst gehaald. De opleiding organiseert in januari 2015 een bijeenkomst over onderzoek voor afstudeerbegeleiders. Ze onderhoudt hiervoor contact met Upper van de Universiteit Utrecht (Netwerk voor onderzoek en stages in de farmaceutische praktijk). Ook dit vindt het auditpanel een positieve ontwikkeling.

Verder wil de opleiding het afstudeerniveau borgen door het Leerwerkplan (LWP) op te nemen in het afstudeerproces. Op dit moment is zij de kwaliteitscriteria met betrekking tot de praktijkbegeleider verder aan het aanscherpen, omdat deze een grotere rol krijgt bij de beoordeling van het afstudeerniveau van de student. Dit vindt het auditpanel een goed punt.

Het auditpanel is positief over de wijze waarop de opleiding maatregelen heeft genomen om haar toetsstelsel te borgen. Het vindt het een goed punt van de opleiding dat ze het oordeel van de praktijk mee gaat laten wegen bij de beoordeling van het afstudeerniveau van de student. Het panel is ook positief over de aangepaste module 'Onderzoek en vakliteratuur' die de opleiding in het afstudeerjaar aanbiedt. Deze zou wat het panel betreft in eerdere jaren aangeboden kunnen worden. Het panel vraagt aandacht voor het opnemen van deze module in eerdere jaren van de studie.

Gerealiseerd niveau

Het auditpanel heeft voorafgaand aan de audit een overzicht ontvangen van alle studenten die in de studiejaar 2012-2013 en 2013-2014 afgestudeerd zijn. Het overzicht bevatte informatie over de cijfers voor alle examenonderdelen. Het auditpanel heeft, conform voorschrift van de NVAO, uit de geleverde overzichten een selectie gemaakt van totaal 15 studenten, wier afstudeerwerken het heeft beoordeeld. De steekproef is aselekt en gestratificeerd uitgevoerd.

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de afstudeerwerken van beide studiejaar van bachelorniveau waren. Het auditpanel vindt het type onderzoeksvragen dat het heeft gezien inhoudelijk relevant voor een bachelor Farmaceutisch consulent.

Ook de beoordelingen door de docenten waren goed uitgevoerd. De beoordeling door het auditpanel kwam in alle gevallen overeen met die van de docenten.

Het panel merkt op dat sommige studenten de onderzoeksvraag en de praktijkopdracht door elkaar halen. Dit had de opleiding zelf ook al geconstateerd. Zij heeft inmiddels maatregelen genomen om bij de voorbereiding van studenten op het praktijkonderzoek onderscheid te maken in deze onderdelen. Daarnaast heeft het auditpanel geconstateerd dat de methodische onderbouwing en de reflectie op het eigen onderzoek extra aandacht behoeven in de onderzoekslijn. Dit zijn punten die ook uit de eigen steekproef van de projectgroep 'Afstuderen' naar voren kwamen en waarmee de opleiding inmiddels al aan de slag is gegaan.

Het panel ziet ontwikkelingskansen voor de inkadering van het praktijkonderzoek door gebruik te maken van de contacten die de opleiding heeft met de Rijksuniversiteit Groningen en de Universiteit van Utrecht.

Ook de vertegenwoordigers van het werkveld, bij wie verschillende oud-studenten werken, waren tevreden over het functioneren van de afgestudeerden van de opleiding.

Concluderend oordeelt het auditpanel positief over het door de opleiding gerealiseerde eindniveau, een oordeel dat door het aanwezige werkveld werd bevestigd.

Weging en Oordeel: voldoende

In de afweging tussen (i) een toetsstelsel waarin alle noodzakelijke elementen aanwezig zijn, maar dat met behulp van een lange(re) termijnvisie nog verder uitgebouwd kan worden; (ii) een examen- en een toetscommissie die vinger aan de pols houdt door bijvoorbeeld het uitvoeren van steekproeven op afstudeerwerken; (iii) maatregelen die de opleiding inmiddels genomen heeft om haar toetsstelsel verder te borgen, zoals begeleiders met te weinig ervaring niet meer in te zetten voor afstudeerbegeleiding; en (iv) afstudeerscripties van voldoende eindniveau komt het auditpanel op Standaard 16 tot het oordeel 'voldoende'.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

De hbo-bachelor Farmaceutisch consulent van Saxion Next biedt een helder gestructureerd, actueel en op kwaliteitsverbetering van het onderwijs gericht programma aan dat direct aansluit op haar eindkwalificaties.

Het auditpanel was onder de indruk van het enthousiasme en doorzettingsvermogen dat het team en het management lieten zien bij de opbouw van een opleiding waar het farmaceutisch werkveld zo duidelijk behoefte aan heeft. Vooral ook door haar bijzondere visie op leren, gebaseerd op praktijkgericht onderwijs, blended learning, flipped classroom en peer-to-peer instruction, geeft de opleiding blijk van 'gevoel voor actualiteit'.

Gelet op de kwaliteit van de hbo-bacheloropleiding Farmaceutisch consulent van Saxion Next, is het panel van oordeel, dat zij in aanmerking komt voor een accreditatie voor een periode van zes jaar.

Het auditpanel is van oordeel dat de hbo-bacheloropleiding Farmaceutisch consulent van Saxion Next een opleiding aanbiedt die voldoet aan de eisen van het accreditatiekader. Het auditpanel kent aan de Standaarden 1, 4, 5, 9, 11 en 13 t/m 15 een 'goed' en aan de Standaard 2, 3, 6, 8, 10, 12 en 16 een 'voldoende' toe. Standaard 7 voldoet.

Conform de beslisregels van de NVAO geeft het hbo-bacheloropleiding Farmaceutisch consulent van Saxion Next als geheel het eindoordeel 'voldoende'. Het auditpanel adviseert de NVAO derhalve de opleiding te accrediteren voor een periode van zes jaar.

6. AANBEVELINGEN

Het auditpanel beveelt de opleiding aan:

- de volgende criteria te hanteren voor vrijstelling van het propedeusejaar: (i) het mbo-4 diploma apothekersassistente; (ii) minimaal 2 jaar recente werkervaring; en (iii) bewijs van recent gevolgde nascholingen;
- een lange termijnvisie te ontwikkelen waardoor de doelgerichtheid en samenhang van onderwijsactiviteiten (zowel organisatorisch als inhoudelijk) vergroot worden;
- een backup te verzorgen voor de opleidingsmanager, zodat deze functie wat minder kwetsbaar is;
- bij bronvermelding in werkstukken een vaste beschrijvingsmethode (bijvoorbeeld APA of Vancouver) aan te houden.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Saxion Next, Particuliere hogeschool voor beroepsonderwijs hbo-bacheloropleiding Farmaceutisch consulent deeltijd	
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel
Beoogde eindkwalificaties	
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	G
Programma	
Standaard 2. Oriëntatie programma	V
Standaard 3. Inhoud programma	V
Standaard 4. Vormgeving programma	G
Standaard 5. Instroom programma	G
Standaard 6. Studeerbaarheid programma	V
Standaard 7. Omvang en duur programma	V
Personeel	
Standaard 8. Doeltreffendheid personeelsbeleid	V
Standaard 9. Kwalificaties personeel	G
Standaard 10. Omvang personeel	V
Voorzieningen	
Standaard 11. Huisvesting en materiele voorzieningen	G
Standaard 12. Studiebegeleiding en informatievoorziening	V
Kwaliteitszorg	
Standaard 13. Periodiek evalueren	G
Standaard 14. Evalueren en verbetermaatregelen	G
Standaard 15. Betrekken van partijen bij interne kwaliteitszorg	G
Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	
Standaard 16. Toetsen en eindkwalificaties	V
Algemeen eindoordeel	V

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

Opleidingscompetenties	Hbo-competenties	NLQF ⁹	EQF ¹⁰	Dublin-descriptor
<p>1. Brede professionaliteit. Je hebt deskundigheid op het gebied van farmaceutische patiëntenzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Medisch-biologische expertise b. Medicatiebereiding c. Medicatiebegeleiding d. Medicatiebewaking e. Zelfzorgadvisering 	<p>1. Brede professionalisering Afgestudeerde is aantoonbaar toegerust met actuele kennis die aansluit bij recente (wetenschappelijke kennis), inzichten, concepten en onderzoeksresultaten en recente (internationale) ontwikkelingen in het beroepenveld ten einde zich te kwalificeren voor het zelfstandig uitvoeren van de taken als beginnend beroepsbeoefenaar, het zelfstandig functioneren binnen de arbeidsorganisatie, het vormgeven aan zijn eigen professionalisering.</p>	K	K	<p>1. Kennis en inzicht Heeft aantoonbare kennis en inzicht van een vakgebied waarbij wordt voortgebouwd op het niveau bereikt in het voorgezet onderwijs en dit wordt overtroffen; functioneert doorgaans op een niveau waarop met ondersteuning van gespecialiseerde handboeken, enige aspecten voorkomen waarvoor kennis van de laatste ontwikkelingen in het vakgebied vereist is.</p>
<p>2. Multidisciplinaire integratie. Je kunt over de grenzen van je eigen vakgebied heen kijken:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Samenwerken met andere disciplines b. Farmaceutische patiëntenzorg plaatsen in de context van de totale patiëntenzorg 	<p>2. Multidisciplinaire integratie Integratie van kennis, inzichten, houdingen en vaardigheden van verschillende inhoudelijke vakdisciplines.</p>	K C	K	<p>2. Toepassen kennis en inzicht Is in staat om zijn/haar kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen, dat dit een professionele benadering van zijn/haar werk laat zien, en beschikt verder over</p>
<p>3. (Wetenschappelijke) toepassing. Je kunt de resultaten van (nieuw) onderzoek of nieuwe concepten signaleren, toepassen en projectmatig implementeren:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Resultaten van nieuw onderzoek signaleren en toepassen b. Informatie vinden over een praktijkprobleem c. Voorlichting en informatie verzorgen 	<p>3. (Wetenschappelijke) toepassing Toepassen vanuit onderzoek (fundamenteel en toegepast) beschikbare inzichten, theorieën en concepten en onderzoeksresultaten bij vraagstukken waar afgestudeerden in hun beroepsuitoefening mee geconfronteerd worden.</p>	TvK IV	V	<p>competenties voor het opstellen en verdiepen van argumentaties en voor het oplossen van problemen op het vakgebied.</p> <p>3. Oordeelsvorming Is in staat om relevante gegevens te verzamelen en interpreteren (meestal op het vakgebied) met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten.</p>
<p>4. Transfer en brede inzetbaarheid. Je kunt met wat je geleerd hebt steeds weer nieuwe situaties en taken aan. Daarvoor heb je nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Kennis en ervaring toepassen op nieuwe gebieden b. Zelfstandig leren c. Zelfstandigheid, zelfvertrouwen en durf d. Flexibiliteit en stressbestendigheid 	<p>5. Transfer en brede inzetbaarheid Toepassen van kennis, inzichten en vaardigheden in uiteenlopende beroepssituaties.</p>	L&O	V	

⁹ Nederlands kwalificatiekader

¹⁰ European Qualifications Framework

Opleidingscompetenties	Hbo-competenties	NLQF ⁹	EQF ¹⁰	Dublin-descriptor
<p>5. Creativiteit en complexiteit in handelen. Je kunt complexe situaties hanteren, waarvoor geen standaardoplossingen voor handen zijn. Als farmaceutisch consulent moet je bijvoorbeeld:</p> <p>a. Maatwerk leveren voor verschillende doelgroepen b. Complexe patiëntsituaties managen</p>	<p>4. Creativiteit en complexiteit in handelen Definiëren en analyseren van vraagstukken waarvan het probleem op voorhand niet duidelijk is en waarvoor geen standaardprocedures van toepassing zijn.</p>	POV	V	<p>4. Communicatie Is in staat om informatie en oplossingen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten en niet-specialisten.</p> <p>5. Leervaardigheden Bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie die een hoog niveau van autonomie veronderstelt aan te gaan.</p>
<p>6. Probleemgericht werken. Als farmaceutisch consulent heb je diverse taken waarvoor je bekwaam moet zijn in het analyseren van problemen en ontwerpen van oplossingen:</p> <p>a. Medicatiefouten analyseren en voorkomen dat ze opnieuw voorkomen b. Optimaliseren van de medicatie voor groepen patiënten c. Oplossingen bedenken voor medicatieproblemen van individuele patiënten d. Preventief handelen</p>	<p>6. Probleemgericht werken Het zelfstandig definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk op basis van relevante kennis, (theoretische) inzichten (nieuwe) oplossingsstrategieën ontwikkelen en toepassen en de effectiviteit van nieuwe oplossingen beoordelen.</p>	TvK POV	V	
<p>7. Methodisch en reflectief handelen. Hier gaat het om de planmatige, systematische aanpak van werkzaamheden:</p> <p>a. Plannen en organiseren b. Onderzoeken c. Kwaliteitszorg d. Logistiek</p>	<p>7. Methodisch en reflectief denken en handelen Het stellen van realistische doelen, eigen werkzaamheden planmatig aanpakken en reflecteren op eigen beroepsmatig handelen, op basis van het verzamelen en analyseren van relevante informatie.</p>	IV L&O	V	
<p>8. Sociaal communicatieve bekwaamheid:</p> <p>a. Mondeling communiceren b. Schriftelijk communiceren c. Samenwerken d. Internationaal communiceren e. Communicatievermogen</p>	<p>8. Sociaal communicatieve bekwaamheid Communiceren en samenwerken in een multiculturele omgeving, internationale omgeving en multidisciplinaire omgeving en voldoen aan de eisen die het participeren in een arbeidsorganisatie stelt.</p>	C	V	
<p>9. Basiskwalificatie voor management:</p> <p>a. Leidinggeven b. Besluitvorming c. Personeelsmanagement d. Projectmanagement e. Ondernemerschap</p>	<p>9. Basiskwalificering voor managementfuncties Eenvoudige leidinggevende en managementtaken uitvoeren.</p>	VZ	VZ	

Opleidingscompetenties	Hbo-competenties	NLQF ⁹	EQF ¹⁰	Dublin-descriptor
10. Besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid: a. Vertrouwelijkheid b. Clientgerichtheid c. Maatschappelijk verantwoord ondernemen	10. Besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid Ontwikkelen van begrip en betrokkenheid bij ethische, normatieve en maatschappelijke vragen in de beroepspraktijk.	VZ	VZ	

K= Kennis, V= Vaardigheden, C= context, TvK= Toepassen van kennis, POV= probleemoplossende vaardigheden, L&O= Leer- en ontwikkelvaardigheden, IV= Informatievaardigheden, C= Communicatievaardigheden, VZ= Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

Modules Propedeuse in relatie tot de opleidingscompetenties

Module	Leerjaar	Studiepunt	Leerlijn	Opleidingscompetenties FC										
				1. Brede professionaliteit	2. Multidisc. Integratie	3. Wetensch. Toepassing	4. Transfer & brede inzet	5. Creativiteit & complex.	6. Probleemgericht werk.	7. Methodisch & reflectief	8. Sociaal comm. Bekw.	9. Basiskw. Management	10. Besef Mij. Verantw.	
Geneesmiddelen bereiden	P	8	LMF	X		X				X				
Farmaceutische patiëntenzorg	P	9	LMF	X	X	X			X		X		X	
Preventie en voorlichting	P	2	LMC	X		X						X		
Engels	P	1	LMC	X								X	X	
Individu, arbeid en samenleving	P	2	LZM		X		X					X	X	
Omgaan met patiënt /cliënt en andere binnen de beroepssituatie	P	2	LMC	X				X				X	X	
Werken volgens methodiek	P	2	LO			X				X				
Werken in een praktijk of instelling	P	2	LZM	X	X		X					X	X	
Kwaliteitszorg en deskundigheidsbevordering	P	1	LZM	X	X		X		X			X	X	
Management, beheer en administratie	P	3	LZM		X		X	X	X	X	X	X	X	
Praktijk	P	28	LP	X	X	X	X		X	X	X		X	

Modules studiejaar 2 t/m 4 in relatie tot de opleidingscompetenties

Module	Leerjaar	Studiepunt	Leerlijn	Opleidingscompetenties FC												
				1. Brede professionaliteit	2. Multidisc. Integratie	3. Wetensch. Toepassing	4. Transfer & brede inzet	5. Creativiteit & complex.	6. Probleemgericht werk.	7. Methodisch & reflectief	8. Sociaal comm. Bekw.	9. Basiskw. Management	10. Besef Mij. Verantw.			
Introductie bachelorfase	1	4	LP		X		X					X				
Schriftelijke communicatie/Nederlands	1	2	LMC	X				X				X				X
Anatomie en fysiologie	1	3	LMF	X			X				X					
Medische hulpmiddelen	1	2	LMF	X		X		X	X		X					X
Pathofysiologie	1	4	LMF	X			X	X			X					
Apotheek, organisatie en doelgroepen	1	4	LZM				X	X	X	X	X	X	X			
Pharmacotherapie 1	1	4	LMF	X		X		X	X	X	X	X				X
Engels	1	1	LMC	X		X			X		X					X
Wetkennis	1	1	LZM	X	X		X	X	X			X				
Zelfzorg	1	2	LMF	X		X	X				X					
Communicatie	1	3	LMC	X											X	
De patient en zijn omgeving	1	2	LMF	X		X	X	X	X		X					X
Praktijk: Leerwerkplan B1	1	28	LP	X	X	X	X		X	X	X	X				X
Farmacokinetiek & -dynamiek	2	2	LMF	X		X		X	X							
Marketing	2	2	LZM	X	X		X	X			X	X	X	X	X	X
Kwaliteit	2	3	LZM	X	X		X		X		X	X	X	X	X	X
Voorlichting en informatie	2	2	LMC	X	X		X				X					X
Sociologie en cultuur	2	1	LMC	X	X							X				X
Projectmanagement	2	2	LZM		X		X	X	X		X	X	X	X	X	X
Pharmacotherapie 2	2	5	LMF	X		X		X	X	X	X	X				X
Psychologie	2	3	LMC	X	X							X	X	X	X	X
Leiderschap en leidinggeven	2	1	LZM		X		X	X	X		X	X	X	X	X	X
Zelfmanagement	2	1	LZM				X	X		X	X	X	X	X	X	X
Overige interventies	2	4	LO	X	X	X					X	X				X
Communicatie & presentatie	2	4	LMC	X								X				
Medicatiebegeleiding	2	2	LMF	X			X	X	X		X					X
Praktijk: Leerwerkplan B2	2	28	LP	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Onderzoek en vakliteratuur	3	3	LO	X		X					X					
Statistiek	3	1	LO			X					X					
Commercie	3	1	LZM	X	X		X					X	X	X		
Coaching	3	1	LZM				X		X		X	X	X	X		
Educatie	3	1	LMC	X								X				
Organisatiecultuur	3	1	LZM				X	X	X	X	X	X	X			
Keuzemodule																
Personeelsmanagement	3	1	LZM		X		X	X				X	X	X		
Keuzemodule Media	3	1	LMC				X					X				X
Keuzemodule Voorlichting																
patientengroepen	3	2	LMC		X	X						X	X	X		
Keuzemodule FTO	3	2	LMF		X	X		X	X							
Keuzemodule Logistiek	3	2	LZM		X			X		X			X	X		
nierfunctie	3	2	LMF	X	X	X			X			X				
Keuzemodule Eerste uitgifte	3	2	LZM	X	X								X			
Keuzemodule																
Geneesmiddelenhistorie na	3	2	LMF		X		X					X	X			
Searches	3	2	LO	X	X	X		X	X	X	X	X	X			
Management en	3	1	LZM				X	X	X	X	X	X	X			
Praktijk: Leerwerkplan B3	2	28	LP	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Afstudeerscriptie	3	16	LO	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Uitgebreide Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-bacheloropleiding Farmaceutisch consulent – Saxion Next, particuliere hogeschool voor beroepsonderwijs – 28 en 29 oktober 2014

Programma – dag 1: dinsdag 28 oktober 2014

Tijd	Lokaal	Gesprekspartners	Audit panel	Onderwerpen
09.00 – 09.15	B3.02 B3.18	Inloop & ontvangst auditteam		
09.15 – 10.30	B3.02		audit panel	vooroverleg
10.30 – 11.30	B3.02	Hogeschoolmanagement en Opleidingsmanagement Bernadette Lohuis – directeur Saxion Next Dirk Stobbe – opleidingsmanager/hoofddocent FC Marieke Bolk – onderwijskundig adviseur (extern) Tamara Köhler – docent en leerlijn coördinator Onderzoek, promovendus, lid toetscie	audit panel	<ul style="list-style-type: none"> - Strategisch beleid, visie, missie (MVS) - Ontwikkelingen in het werkveld / relatie beroepenveld - Marktpositie / positionering & profilering - Internationale focus - Visie op toegepast onderzoek / lectoraat & kenniskring - Kwaliteitszorg - Personeelsbeleid / Scholing - Resultaten / Onderwijsrendement - Kwaliteitsdocumenten
11.30 – 11.45	B3.02			- intern overleg
11.45 – 12.45	B3.02	Coördinatoren Randi Vat – docent en leerlijn coördinator Zorgmanagement Carolien Raaben – docent en leerlijn coördinator Praktijk en Mens & Communicatie, studieloopbaanbegeleider, lid toetscie Tamara Köhler - docent en leerlijn coördinator Onderzoek, promovendus, lid toetscie Jeroen Mentink – voorzitter examencie, afstudeercoördinator, apotheker Marieke Bolk- onderwijskundig adviseur (extern)	audit panel	Inhoudelijk opleidingskader en curriculum <ul style="list-style-type: none"> - Curriculumontwikkeling, -evaluatie en -bijstelling in het algemeen - Kenmerken van het programma (karakteristieken) - Ontwikkelen virtuele lessen - Samenhang programma (ook aansluiting instroom – propedeuse) - Praktijkcomponenten - Internationalisering - Toetsbeleid - Toegepast onderzoek - Programma studieloopbaanbegeleiding / Studeerbaarheid, studielast
12.45 – 13.30	B3.02 B3.18	Lunch		<ul style="list-style-type: none"> - intern overleg - bestudering documenten ter inzage
13.30 – 14.30	B3.02	Leden examencommissie, afstudeercoördinator en begeleider/examinator eindwerkstukken Jeroen Mentink – voorzitter examencie, afstudeercoördinator, apotheker Jurriane Rendering - secretaris examencie, jurist/docent wetskennis, apothekersassistente Carolien Raaben – docent en leerlijn coördinator Praktijk en Mens & Communicatie, studieloopbaanbegeleider, lid toetscie Tamara Köhler - docent en leerlijn coördinator Onderzoek, promovendus, lid toetscie Marieke Bolk- onderwijskundig adviseur (extern)	audit panel	Toetsen en beoordelen + borging eindniveau <ul style="list-style-type: none"> - Taken en rollen van de examencommissie - Bevoegdheden, ook met het oog op de Wet Versterking Besturing - Relatie tot het management - Kwaliteitsborging toetsen en beoordelen - (Relatie tot de) toetscommissie - Kwaliteitsborging afstudeerders

Tijd	Lokaal	Gesprekspartners	Audit panel	Onderwerpen
14.30 - 15.30	B3.02	Studenten <i>(minimaal één student uit elk studiejaar, ook studenten die in de OC zitten)</i> Groep 19 ovb Groep 18 Esther Grooters, Hester de Kock Groep 17 Paulien Buis, Marga Boon (lid OC) Groep 16 Marieke de Jong Groep 15 Danique de Vries (lid OC, alumnus)	audit panel	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kwaliteit docenten ▪ Informatievoorziening - Aansluiting vooropleiding / toelating - Toetsen en beoordelen - Studiebegeleiding (incl. buitenschoolse component / stages) - Studeerbaarheid / studielast - Virtuele lessen - Materiële voorzieningen - Afstuderen
15.30 - 16.00	B3.02	Rondleiding Starten met 10 minuten video FC Video Aristo, Blackboard, Erp (studentregistratiesysteem) Dirk Stobbe - opleidingsmanager/hoofddocent FC Ronald Frederiks - adviseur Next, ICT-voorzieningen, roostering Diane Koerhuis - opleidingsondersteuner bedrijfsbureau Next	audit panel	- Verificatie algemene en opleidingsspecifieke voorzieningen (denk aan: apparatuur voor virtuele lessen, mediatheek, ICT-voorzieningen, studentvolgsysteem)
16.00 - 17.00	B3.02	Open spreekuur	audit panel	- eveneens beschikbaar voor: bestudering documenten ter inzage
17.00 - 18.30		Avondmaaltijd + intern overleg	audit panel	
18.45 - 20.15	B3.02	Bijwonen virtuele les Tamara Köhler - docent en leerlijn coördinator Onderzoek, promovendus, lid toetscie (Tamara verzorgt de virtuele les vanuit Saxion Next) Randi Vat - docent en leerlijn coördinator Zorgmanagement Francisca Frenks - XWebinar, iLinc/virtuele klas Dirk Stobbe - opleidingsmanager/hoofddocent FC	(deel) auditteam	Betreft de virtuele les 'Farmacokinetiek en dynamiek'. Panel kan als toehoorder de les volgen in ruimte B3.02.

Programma – dag 2: woensdag 29 oktober 2014

Tijd	Locatie	Gesprekspartners	Audit panel	Onderwerpen
08.45 – 09.00	B3.02 B3.18		audit panel	- intern overleg
09.00 – 10.00	B3.02	Docenten Randi Vat - docent en leerlijn coördinator Zorgmanagement Carolien Raaben - docent en leerlijn coördinator Praktijk en Mens & Communicatie, studieloopbaanbegeleider, lid toetscie Mario Stassen – docent Kwaliteit Maaïke de Jong – docent Anatomie & Fysiologie, Pathofysiologie, arts Ton Hendrickx – docent Commerce, Marketing & Media Tamara Köhler - docent en leerlijn coördinator Onderzoek, promovendus, lid toetscie Marieke Bolk – onderwijskundig adviseur	audit panel	- Relatie met / input van beroepenveld - Ontwikkelingen beroepsdomein - Internationale focus - Programmaontwikkeling - Inhoud programma - Uitvoeren virtuele lessen - Toetsen en beoordelen - Onderzoek - Begeleiding - Professionele ruimte / scholing - werkdruk
10.00 – 10.45	B3.02	Kwaliteitszorg Dirk Stobbe – opleidingsmanager/hoofddocent FC Sylvia Peters – adviseur Next, Kwaliteitszorg	audit panel	- Evaluatie van resultaten - Maatregelen tot verbetering - Betrekken van medewerkers, studenten, alumni, werkveld - monitoring & verantwoording
10.45 – 11.00	B3.02		audit panel	- intern overleg
11.00 – 12.00	B3.02	Alumni / vertegenwoordigers van het werkveld Inge Pijnenburg - FC-er / Alumni-vereniging/OF Maaïke Star - FC-er Poli/Beroepenveldcie Danique de Vries - FC-er/lid OC Wouter van der Geest - Apotheker/Beroepenveldcie Margo Briejer – Apothekersassistente/KNMP/Beroepenveldcie Sharon Piket - FC-er/Praktijkbegeleider	Audit panel	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kwaliteit van het programma en de afgestudeerden ▪ betrokken bij de interne kwaliteitszorg
12.00 – 12.30		Wie het betreft	Audit panel	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (indien van toepassing) pending issues
12.30 – 13.30		Werklunch	Audit panel	<ul style="list-style-type: none"> ▪ bepaling voorlopige beoordeling
13.30 – 14.00	B3.02	Plenaire terugkoppeling	Audit panel	<ul style="list-style-type: none"> ▪ korte terugkoppeling
Vanaf 14.00	Next, Koffie-corner	Gezamenlijke afsluiting - borrel	Allen	

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende deeltijdopleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 22 november 2011. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een auditpanel zich bij de uitgebreide opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan een auditpanel moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de deeltijdvariant.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Tijdens het locatiebezoek heeft het auditpanel at random een virtuele les bijgewoond en met de daar aanwezige studenten gesproken.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 22 november 2011'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de basiskwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde standaarden voor basiskwaliteit.

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 16 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste de standaarden 1, 3, 6, 9, 13, 14, 15 en 16 als 'goed' worden beoordeeld.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste de standaarden 1, 3, 6, 9, 13, 14, 15 en 16 als 'excellent' worden beoordeeld.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

Lijst geraadpleegde documenten, conform richtlijn van de NVAO

- Kritische reflectie van de bachelor opleiding Farmaceutisch consulent, september 2014
- Beleidsstukken en brondocumenten behorende bij Kritische Reflectie september 2014
- Organigram instelling / Organigram opleiding
- Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties / Schematisch programmaoverzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docent(en) en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
 - differentiatie in graad uitgedrukt in % van het totaal.
- Overzichtslijst van *alle* afstudeerwerkstukken van de laatste twee jaar (of van portfolio's / werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid).
- Overzicht van de contacten met het werkveld.
- Samenvatting en analyse recente evaluatieresultaten en relevante managementinformatie.
- Verslagen overleg in relevante commissies / organen.
- Documentatie over student- en docenttevredenheid.
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, leerwerkplekverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Handboeken en overig studiemateriaal.
- Onderwijsbeleidsplan;
- Beleidsplan op het gebied van onderzoek in relatie tot de aangeboden opleidingen;
- Personeels(beleid)plan;
- Voorzieningenplan;
- Kwaliteitszorgplan;
- Beleidsplan ten aanzien van de toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking;

Het auditpanel heeft de volgende eindwerken bekeken¹¹:

Aantal	Studentnummer	Variant
1	2425235	DT
2	2431154	DT
3	2431135	DT
4	2425220	DT
5	2427280	DT
6	2431134	DT
7	2435692	DT
8	2435681	DT
9	2435688	DT
10	2441433	DT
11	2435676	DT
12	2441236	DT
13	2441240	DT

¹¹ Om redenen van privacy zijn hier uitsluitend de studentnummers weergegeven. Namen van de afgestudeerde studenten en de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditteam.

14	2441260	DT
15	2441261	DT

BIJLAGE VI Overzicht auditpanel

Samenstelling, expertise en korte functiebeschrijvingen (cv's) van voorzitter, leden en secretaris.

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitszorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - studentzaken
De heer drs. G.J. Stoltenborg <i>voorzitter</i>	X	X				
De heer dr. Th.F.J. Tromp <i>deskundige</i>	X		X	X	X	
Mevrouw drs. E. van Deursen <i>deskundige</i>		X	X	X	X	
De heer G. Mallegrom <i>deskundige</i>	X	X				
De heer E. Okur <i>studentlid</i>						X
Mevrouw drs. L Blom secretaris	X	X				

Korte functiebeschrijvingen
De heer Stoltenborg is senior adviseur bij Hobéon en treedt veelvuldig op als voorzitter bij accreditatieonderzoeken van hbo-master en hbo-bacheloropleidingen.
De heer Tromp is openbaar apotheker en was onder andere hoogleraar Farmaceutische Patiëntenzorg.
Mevrouw Van Deursen is docent en lid van het managementteam van de opleiding Farmakunde van Hogeschool Utrecht.
De heer Mallegrom is coördinator van de Digipabo en lid van het Medialab van Hogeschool Inholland.
De heer Okur is student aan de opleiding Farmakunde van Hogeschool Utrecht.

NVAO gecertificeerd secretaris d.d. 2010: Mevrouw Blom-van Veen

Op 25 augustus 2014 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de hbo-bacheloropleiding Farmaceutisch consulent, van Saxion Next, onder nummer 003224.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van de NVAO. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende tenminste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling -anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het Evaluatiebureau-, die een volstrekt onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl